

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Β'. ΤΕΥΧΟΣ 79^{ον}

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἐπὶ τῆς καταστάσεως
Ἐξωτερικὴ ἐβδομαδὰς
Ἐσωτερικὴ ἐβδομαδὰς
Οἰκονομολογικὴ ἐβδομαδὰς
† Δ. Π. Γούναρης: Πῶς πρέπει νάγίνωνται αἱ οἰκονομίαι
Στ. Σκουλούδη: Πῶς ἐδώρει ὁ Βενιζέλος τὴν Θεοσ(ο)νίκην
εἰς τοὺς Βουλγάρους
Χ. Παπαντωνίου: Ὁ Θεοσοφισμὸς
Ξεν. Μαυρομάτης: Αἱ πολιορκίαι τοῦ Μεσολογγίου
Γ. Κλεμανσώ: Δημοσθένης
Α. Γ. Τρωιάνου: Δοσίλογοι καὶ στρατιωτικὴ ὀργάνωσις
Σ. Μπ.ς: Ἡ ἐξυγίανσις τοῦ ἔθνικοῦ νομίσματος
IMAGO: Ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν
Χ.Π.: Τὸ ἑλληνικὸν προσκύνημα εἰς τὴν Παλαιστίνην

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Δραχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	" 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς)	£ 1
" ΑΜΕΡΙΚΗΣ	Δολλάρια 5
Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμηνοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.	

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.
— Τὰ ἐμβάσματα ἀπεὺς τοῦ διευθυντοῦ ταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.
— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν τοῦ φύλλου οἱ ἀποσπασθέντες παρακαλοῦνται ν' ἀποπλανῶνται διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ.: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛ. ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 72.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 28.600.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :

ΑΘΗΝΑΙ
ΠΑΓΚΡΑΤΙ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΔΙΓΓΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ (Δεσφιάς)
ΔΑΦΝΙΣΣΑ
ΑΜΑΛΙΑΣ
ΑΡΓΟΣ
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ
ΒΑΘΥ (Σάμου)
ΒΟΛΟΣ
ΓΑΡΓΑΔΙΑΝΟΙ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ
ΔΡΑΜΑ

ΖΑΚΥΝΘΟΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΘΗΒΑΙ
ΙΘΑΚΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΒΑΛΛΑ
ΚΑΛΑΜΑΙ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
ΚΑΡΔΟΒΑΣΙ
(Σάμου)
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ
ΚΑΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΣΤΡΟΝ
(Λήμνου)
ΚΕΡΚΥΡΑ
ΚΙΑΤΟΝ

ΚΟΖΑΝΗ
ΚΟΜΟΤΙΝΗ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ
ΛΑΜΙΑ
ΛΑΡΙΣΣΑ
ΛΕΒΑΔΕΙΑ
ΛΕΥΚΑΣ
ΛΙΜΝΗ (Εύβοιας)
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ
ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ
ΞΑΝΘΗ
ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ
ΠΑΤΡΑΙ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
πλ. Τελεωνείου

ΠΟΤΑΜΟΣ (Κυθήρων)
ΠΡΕΒΕΖΑ
ΠΥΡΓΟΣ
ΡΕΘΥΜΝΟΣ
ΣΠΑΡΤΗ
ΣΟΡΟΒΙΤΣ
ΣΥΡΟΣ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΣ
ΤΣΟΥΛΙΟΝ
ΥΔΡΑ
ΦΛΩΡΙΝΑ
ΧΑΛΚΙΣ
ΧΑΝΙΑ
ΧΙΟΣ

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ : ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Pine Street 25 ΒΟΣΤΩΝΗ
Athens Banker's Corporation.

ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ : ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Fenchurch Street 22.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ : ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΪΡΟΝ, ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ.

ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εις Δραχμάς και Συνάλλαγμα επί του Έξωτερικού
έν δίνει και επί προθεσμίου.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΔΡ. 20.000 πρὸς 4 ο/ο

ΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΕΤΟΣ Β'.

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 79ον

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΑΥΡΙΟΝ ΘΑ ΕΙΜΕΘΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ!

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1926

Ὁ Λαὸς σύσσωμος ἐνεστερνίσθη τὸ παράδειγμα τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν του καὶ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἐλευθερίας ἐλληνικῆς γῆς ἐπεκράτησεν ἤδη τὸ αἶσθημα τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς συμφιλώσεως. Ἡ ἱερὰ καὶ ἱστορικὴ αὐτῇ συνένωσις μετὰ ἓνα διχασμὸν, ὅστις μᾶς ὑπεδούλωσεν εἰς τὰ πάθη μας καὶ συνεσχότισε τὰ πνεύματα ὅλων μας, θὰ κυρωθῇ διὰ μιᾶς ἐπισήμου πολιτικῆς πράξεως, τῆς Προεδρικῆς ἐκλογῆς.

Οἱ πολῖται, προσερχόμενοι εἰς τὰς κάλπας, δὲν πρόκειται νὰ κρίνουν περὶ τῆς ἰκανότητος ἢ τῶν πολιτικῶν προσόντων τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, δὲν πρόκειται καὶ νὰ ἐκλέξουν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, καλοῦνται νὰ καταδικάσουν τὸ παρελθὸν ἐν τῇ ὁλότητι του ἐνιαίως καὶ ἀδιακρίτως, καλοῦνται νὰ κηρύξουν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Χώρας, καλοῦνται νὰ καταστήσουν σεβαστὰ εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τὰ λαϊκὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα, καλοῦνται νὰ διακηρύξουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον εἰς τοὺς ἐλλοχεύοντας ἐχθροὺς καὶ τινὰς ἀσπόνδους φίλους, ὅτι οἱ Ἕλληνες γνωρίζομεν νὰ συσπειρούμεθα εἰς τὰς κρίσιμους τῆς Πατρίδος στιγμὰς καὶ νὰ ἀμυνώμεθα ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀνεξαρτησίας.

Ὁ σημερινὸς ἀγὼν εἶναι ἀγὼν ἐλευθερίας, διότι πρόκειται νὰ ἀπελευθερώσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τῆς τυραννίας τῶν παθῶν μας καὶ νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀγὼν κατὰ τοῦ παρελθόντος μας, διότι πρόκειται νὰ καταδικάσωμεν ὅσα διεπράχθησαν κατὰ τῆς Πατρίδος καὶ τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, ἀγὼν πρὸς ἐπιβολὴν νομίμου καὶ ἐλευθεροῦ πολιτικοῦ βίου, ἀγὼν πρὸς στιγματισμὸν πάσης ἐκδηλώσεως βίας καὶ ἀνελευθέρων μέτρων.

Ὁ ἐλληνικὸς Λαὸς, διακριθεὶς διὰ μέσου τῶν αἰώνων διὰ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμά του, θὰ διαδηλώσῃ σήμερον, ὅτι εἰς οὐδὲνα ἐπιτρέπει νὰ προεξοφλῇ τὰς ἡγώμας του, ὅτι διεκδικεῖ ἀκέραια καὶ ἀμείωτα τὰ δικαιώματά του ὡς ἀτόμου καὶ ὡς πολίτου, ὅτι ἀξιοῖ νὰ λειτουργήσῃ κανονικῶς τὸ Πολίτευμα καὶ οἱ νόμοι, ὅτι θέλει τὸν στρατὸν νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸ ἐθνικὸν ἔργον τοῦ ἐπιθυμῇ ἢ Δικαιοσύνη νὰ εἶναι ἱερὰ καὶ ἀνεπηρέαστος.

Πᾶσα ἐπιβουλὴ κατὰ τὴν Γῆν καὶ τὴν κυριαρχίαν θὰ εἶναι μὲν τῆς Γῆς καὶ τῆς κυριαρχίας κατ' ἐξοχὴν ἡνωμένος θὰ τὴν ἀντιπαραστήσῃ τὰς θάλασσας καὶ ἀποφασιστικῶς θὰ ἀποφασίσῃ.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν καὶ τὴν στιγμὴν

κομμάτων, διὰ τούτους λόγους δι' οὓς θὰ παρέμενον οἱ ἄνω κύριοι Νίδερ και Μπόττας ὡς ὑπουργοί.

»Καὶ ὡς τοιοῦτος θὰ ἐπρωτεύετο ὁ κ. Κ. Δεμερτζής εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῦ προδίδεται εὐκολοὶς ἢ συμφωνίᾳ τῶν κομμάτων.

»Ἐν αὖ σκέψεις αὐταὶ ἐγένοντο ἀποδεχταὶ ἐγκαίρως, θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν κομμάτων, ὅποτε καὶ ὁ ἐγερθεὶς σάλος θὰ κατέπαυε καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ὁμαλότητα θὰ ἦτο ἄμεσος πρὸς μερίστην ὠφέλειαν τῆς Χώρας.»

Ὁ κ. πρωθυπουργός, λαβὼν γνώσιν τῶν ὅρων τούτων, ἀπερρίψεν αὐτοὺς ἀσυνήτηται καὶ συνεπῶς πᾶσα συνεννόησις ἐμταίωθή.

Νεώτερον διάβημα τοῦ κ. Λεωνίδα παρὰ τοῖς πολιτικοῖς ἀρχηγοῖς τὴν ἰδίαν εἶχε τύχην.

Μετὰ τοὺς διαφόρους ἐλιγμούς, ἐπρωτάθη ἰέλος ἡ ὑποψηφιότης τοῦ κ. Παγκάλου καὶ ἤρχισαν ἐντονώτεροι προεκλογικαὶ ἐνέργειαι.

Ὁ κ. Πάγκαλος ἐξέδωκε προκήρυξιν πρὸς τὸν Λαόν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξυβρίζει τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς Χώρας, ἔχουσαν δὲ οὕτω:

«ΛΑΕ,

Τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ τὸ πρωὶ θὰ βρεθῇς σ' ἓνα κρίσιμο σταυροδρόμι τῆς ζωῆς σου.

Δυὸ δρόμοι ἀνοίγονται διάπλατα μπροστὰ σου.

Ὁ ἓνας φέρει στὴν κρατικὴν ἀποσύνησιν, στὴν ἀναρχίαν καὶ ληστοκρατίαν τῶν Γιαγκούλιδων τοῦ βουνοῦ καὶ τῶν Μπαρμπάνηδων τῶν πόλεων ποὺ κλέβαν τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους καὶ τὸν ἰδρωτὰ σου, στὴν ἐθνικὴ ταπείνωσιν καὶ τοὺς ἐξευτελισμοὺς τῆς δοξασμένης Πατρίδος μας.

Σ' αὐτὸν τὸ δρόμο σὲ προσκαλοῦν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃς καὶ πάλι οἱ οἰδιοὶ ἄνθρωποι ποὺ σὲ ἀπάτησαν τόσα χρόνια μὲ ὑποσχέσεις καὶ ψεύματα.

Ὁ ἄλλος δρόμος ποὺ σοὺ δείχνω ἐγὼ ὁδηγεῖ στὴν ἐξυγίανσιν τοῦ Κράτους ἀπὸ τῆς σαπίλας ποὺ μάζεψε ὁ κομματισμὸς, τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας σου, σὸ κρέμασμα τῶν φαύλων ποὺ κλέβαν τὸ τίμιον δοστάρι σου ἀπὸ τὰ Ταμεῖα.

Στὴν ἐστὶν ἀποκατάστασι τῶν ἀδελφῶν μας προσφιλῶν, νὰ δώσῃ νέα ζωὴ καὶ νέον αἷμα στὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀνέλπιον κατασκευὴν τῶν δρόμων γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους, γιὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ Στόλου διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἔθνους μας.

Ἡρεμὸς καὶ ἐλεύθερος κάμε τὸ σταυρό σου καὶ διάλεξε σύμφωνα μὲ τὴ συνείδησί σου.

Σκέψου καλὰ καὶ διάλεξε.

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ»

Ἐπειδὴ, ἐκτὸς τῶν ἤδη ἐν ἐφαρμογῇ περιοριστικῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ Τύπου καὶ τῶν λαϊκῶν ἐκδηλώσεων μέτρων, ἐμελετήθησαν καὶ νέα τοιαῦτα, ὡς καὶ ἡ διενέργεια τμηματικῶς κατὰ περιφερείας τῆς ἐκλογῆς. Οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ ἀπηύθυναν διὰ τοῦ κ. Δεμερτζή τὴν ἀκόλουθον διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν:

«Κ Ὑ Ρ Ι Ε Π ρ ὅ ε δ ρ ε,

Ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Χώρας, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὁποῦ ἀπεδέχθη ὑποψηφιότητα διὰ τὰς προεχέεις ἐκλογὰς Προέδρου Δημοκρατίας, ἐδήλωσεν ἤδη καὶ οὐδεμίαν θὰ παραλείψῃ εὐκαιρίαν εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπαναλάβῃ, ὅτι αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς πρόκειται νὰ διεξαχθῶσιν αἱ ἐκλογαί, οὐδόλως ἐγγυῶνται τὴν γνησίαν ἐκδήλωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ ἐλευθερίαι εὐρίσκονται κατηργημέναι.

Οὐδεμία ὑφίσταται ἐλευθερία λόγου καὶ οὐδεμία ἐπιτρέπεται συγκέντρωσις· οὐδεμία ὑφίσταται ἐλευθερία Τύπου, ἐφ' ὅσον τῶν μὲν παυθεισῶν ἐφημερίδων δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπανεκδόσις καὶ ἄλλων ἐπίσης διατάσσεται ἡ παῦσις εἰς τὰς παραμονὰς ἀκόμῃ τῶν ἐκλογῶν, χωρὶς μάλιστα οὐδόλως νὰ ὑπερβῶν τὰ στενώτατα ὅρια τὰ καθωρισμένα διὰ τὴν διατύπωσιν τῶν γνωμῶν τῶν. Οὐδεμία τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν ὑφίσταται ἐφόσον πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ εὐρίσκονται ἐξόριστοι μακρὰν τοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνος χωρὶς μάλιστα ὑπ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως νὰ θεωρῶνται ὑπόδικοι, ἀφοῦ, κατ' ἐπίσημον αὐτῆς ἀνακοίνωσιν, δὲν πρόκειται νὰ διεξαχθῇ δίκη κατ' αὐτῶν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας προεκκηρύχθησαν καὶ πρόκειται νὰ διεξαχθῶσιν ἐκλογαί πρὸς λαϊκὴν ἀνάδειξιν τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

Τὰ πολιτικὰ κόμματα, ἐξ ὀνόματος τῶν ὑποίων ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ, ἐπικαλούμενα τὰς συνθήκας ταύτας θὰ ἠδύναντο βασιμώτατα ν' ἀποσπέρξουν τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὸν ἀνελεύθερον ἀγῶνα. Καὶ ὅμως ἐν τῇ πατριωτικῇ των ἐξάρσει ἠνώθησαν καὶ ἀρκεσθέντα μόνον εἰς διαμαρτυρίαν κατὰ τῶν τοιούτων μέτρων, ἀπεφάσισαν ὅπως κατέλθωσιν εἰς τὰς ἐκλογὰς, ἵνα νομιμοφρόνως διεκδικήσουν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ θέσουν τὰς βάσεις μιᾶς παγίας πολιτικῆς ὁμαλότητος διὰ τὸ μέλλον.

Ὁφείλω ὅμως, ἀπευθυνόμενος πρὸς Ὑμᾶς, νὰ προβῶ εἰς τὴν δέλωσιν, ὅτι ὑπάρχει ἐλάχιστον ὅριον ἐγγυήσεων ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἀνευδότης

θὰ ἐπιμείνωμεν. Γίνεται λόγος κατ' αὐτὰς περὶ ἐνεργείας τμηματικῶν ἐκλογῶν, ἀποκλείεται δὲ ἡ παρουσία εἰς τὰ τμήματα ἀντιπροσώπων ὑποψηφίων Προέδρων.

Θέλουμεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι τάνωτέρω ἀποτελοῦσιν ἀπλᾶς φήμας καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὴν παρουσίαν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ὑποψηφίων θ' ἀναγνωρίσῃ, καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν θὰ καθορίσῃ ταυτοχρόνως καθ' ἅπαν τὸ Κράτος, καὶ ἐντὸς μιᾶς μόνον ἡμέρας. Ἐὰν ὅμως τυχὸν ἐπαληθεύσων αἱ φήμαι αὐταὶ μεταβαλλόμεναι εἰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι προφανές πλέον ὅτι αἴρεται καὶ τὸ ἐλάχιστον ὅριον τῶν ἐγγυήσεων, πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος, οὕτως ὥστε ν' ἀφαιρῇται ἀπὸ τὴν ἐνεργηθησομένην πράξιν καὶ ἡ στοιχειώδεστέρα ἔννοια ἐκλογῆς. Μὲ τὴν παρακλήσιν ὅπως εὐαρεσθηθῇτε καὶ παράσχῃτε ἐπίσημον ἀπάντησιν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω.

Διατελῶ μετὰ τιμῆς

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ»

Ὁ κ. Πάγκαλος εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐπιστολῇ, προσέδωκε εἰς ἀνακοινώσεις πρὸς τὸν Τύπον, διὰ τῶν ὁποίων διεβεβαίωσεν, δι' ἐπιτροπὴν καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ αἱ συγκεινρώσεις. «Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παῦσιν τῶν ἐφημερίδων, τὰ ἄλλα κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Τύπου μέτρα καὶ τὰς ἀπελάσεις, ἐξαρχακήρισε ταῦτα ὡς «πρώτην περίοδον ἀδράς συμπεριφορᾶς».

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς παρουσίας ἀντιπροσώπων τῶν ὑποψηφίων εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει σημασίαν, ὑποσχέθη δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ «πραγματικὴν ἐλευθερίαν» κατὰ τὴν διενέργειαν τῆς ἐκλογῆς.

Ὡσαύτως ὁ κ. Δεμερτζής ἐπέδωκε πρὸς τὸν κ. Σπυρίδωνος, ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν, τὸ κάτωθι σημείωμα:

«Περὶ τοῦ ἐλαχίστου ὁρίου τῶν ἐγγυήσεων πρὸς γνησίαν ἐκδήλωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος κατὰ τὰς προεχέεις ἐκλογὰς τοῦ Προέδρου Δημοκρατίας.

1) Ἡ ἐκλογὴ νὰ ἐνεργηθῇ οὐχὶ τμηματικῶς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καθ' ἅπαν τὸ Κράτος καὶ ἐντὸς μιᾶς μόνον ἡμέρας.

2) Νὰ ἐπιτραπῇ ἡ παρουσία καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ὑποψηφίων Προέδρων καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς διαλογῆς.

3) Νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 9 τῆς συντακτικῆς ἀποφάσεως καθ' ὃ ἡ ἐξουιότης τοῦ δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου οὐδαμῶς παρακαλύει τὴν ἐνέργειαν τῆς ψηφοφορίας καὶ νὰ καθορισθῇ ὅτι καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ παρουσία τοῦ δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου

κατὰ τὴν ψηφοφορίαν καὶ διαλογὴν καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ συνυπογραφή τοῦ πρακτικοῦ.

4) Νὰ καθορισθῇ ὅτι ἡ ψηφοφορία θὰ γίνῃ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου ἄνευ οἰασθῆποτε διακοπῆς.

5) Νὰ ἐπιτραπῇ ἡ χρῆσις καὶ ἐντύπων ψηφοδελτίων.»

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ κ. Δεμερτζή ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν κ. Σπυρίδωνος ἀπέστειλε τὸ κάτωθι ἔγγραφο:

«Δυσκοῦμαι διότι κατακλυσμένος ἀπὸ ἐπειγούσας ὑπηρεσιακὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ὑπουργείου μου δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω ὅπως αὐτοπροσώπως σὰς ἀνακοινώσω τὰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου σας. Αὐταὶ ἔχουν ὡς ἐξῆς:

1) Ἐπὶ τῶν ψηφοδελτίων: Ἐπιτρέπεται, συμφώνως πρὸς τὴν αἰτησίαν σας ἡ χρησιμοποίησις ἐντύπων ἢ χειρογράφων ψηφοδελτίων, ἀρκεῖ ταῦτα νὰ εἶνε λευκά.

2) Ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς ἐκλογῆς: Γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ αἰτησίς σας ὅπως ἡ ψηφοφορία διαρκέσῃ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

3) Ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν: Ὅπου δὲν παραστῇ δικαστικὸς ἀντιπρόσωπος, μοιολόγη ἡ νομολογία τοῦ ἐκλογοδικείου καὶ τοῦ δικαστηρίου ἀποδέχεται ὅπως εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας τοῦ δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου ἀνακληροῦται οὗτος ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ κυβερνήσις ἀναβάλλῃ τὰς ἐκλογὰς εἰς ἃς περιφερείας παρατηρηθῇ ἀδρόα ἔλλειψις δικαστικῶν ἀντιπροσώπων.

4) Ἐπὶ τῆς παρουσίας ἀντιπροσώπων: Ἡ κυβερνήσις φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητοι μόνον εἰς τὰς ἐκλογὰς διὰ σφαιριδίων. Εἰς τὰς διὰ ψηφοδελτίων τοιαύτας, ὅπου ἡ ἀμερόληπτος διεξαγωγὴ τῆς ψηφοφορίας καὶ διαλογῆς ἐξασφαλίζεται διὰ τῆς παρουσίας τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου, τοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως αὐτῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κομμάτων μόνον ἀταξίαν καὶ ὑπερβασιὸν γίνονται πρόξενοι ὡς ἄλλωστε παρετηρήθη εἰς παρελθούσας ἐκλογὰς.

Ἡ κυβερνήσις ἐπαφειμένη εἰς τὴν ἀμερόληπτιαν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν δικαστικῶν ἀντιπροσώπων, δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὴν παρουσίαν ἀντιπροσώπων τῶν κομμάτων, τῶν μὲν, ὅπως τῶν δὲ κατὰ τὴν ψηφοφορίαν τὴν Γ. Ε. Μ. διαλογὴν.

Ν κατ' ἐξουίαν τὴν ὡς ἐξῆς:

Ὁ ὡς ἐξῆς: Εὐλατῶν Εὐσωτερικῶν ἡς * * * ΟΝΟΣ

Ὁ κ. Δεμερτζής, ἀγὼν καὶ ἐννόησιν πρὸς

γικήν και ἐπαίχοντον τὴν ἐκτόπισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκ τῶν ἱερῶν ἐκείνων χαρακωμάτων του, πρὸς μεγίστην καὶ ἀνεκλάλητον χαρὰν παντός ἐθνικοῦ ἔθρου. Μόνον ἡ ἄμεσος ἀντίληψις τῶν ἐκεῖ συνθηκῶν καὶ τῆς δραματικῆς ἀγωνίας τῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ γεραροῦ καὶ ὑπερτίμου Πατριάρχου παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος δύναται νὰ θέσῃ τὴν κατάστασιν ἐπὶ ἄλλου ἐδάφους. Ὅσοι πιστοὶ εἰς τὴν Θρησκείαν καὶ τὸ Γένος Ἑλλήνες, ὅσοι δύνανται ν' ἀποσπασθῶσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τὸν συνήθη χαμαίζηλον βίον, ἃς σπεύσωσιν ὡς προσκυνηταὶ κατὰ τὰς ἐπερχομένας ἀγίας ἡμέρας τοῦ Πάσχα εἰς τὴν κοιτίδα τῆς Χριστιανωσύνης. Τὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Σύλλογον «Ὁ Πανάγιος Τάφος» καὶ ἐν προσυνεννοήσει μὲ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ὁργανούμενον ὑπὸ ἐπιτροπῆς φιλοθρησκῶν συμπολιτῶν ἡμῶν

Προσκύνημα, τοῦ ὁποῦ θὰ ἡγηθῇ ἄνωτερος ἐκκλησιαστικὸς λειτουργός, εἶναι ἀρίστη εὐκαιρία πρὸς τοῦτο. Οἱ Ἑλλήνες προσκυνηταὶ τῆς Ἀγίας Γῆς κατὰ τοὺς πλήρεις ἐωσφορικότητας καὶ δοκιμασιῶν τούτους καιροὺς ὅχι μόνον θὰ ὑψωθῶσι καὶ θὰ ἐξαγνισθῶσι πνευματικῶς, ἐπικοινωνοῦντες μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου τῶν μυστηριακῶν καὶ ὑποβλητικωτάτων θρησκευτικῶν τελετῶν τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ τῆς Ἀναστάσεως, τῶν ὁποίων ἡ μεγαλοπρέπεια, τὸ ὕψος καὶ τὸ κάλλος οὐδαμοῦ ἄλλαχού δύνανται νὰ συναντηθῶσιν, ἀλλὰ θὰ λάβωσι καὶ ὑψίστην ἐθνικὴν ἱκανοποίησιν εὐρισκόμενοι ἐνώπιον ἐνός Ἑθνικοῦ Τάγματος, μιᾶς δρακὸς Ἑλλήνων κληρικῶν, μεγάλων καὶ τιμημένων Σταυροφόρων ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Γένους εἰς τὴν ἀτόμαχρον ἐκείνην ἄκραν τῆς γῆς, ἐν μέσῳ τῶν τρικυμιῶν καὶ τοῦ σάλου τῶν Ἑθνῶν.

X. Π.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ χαλαρότης καὶ ἀπραξία ἡ κρατήσασα ἐν τῇ χρηματιστηριακῇ μας ἀγορᾷ καθ' ὅλην τὴν προηγούμενην τῆς παρούσης ἐβδομάδα ἐξηκολούθησε νὰ ὑφίσταται καὶ νὰ διέπῃ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν χρεωγράφων συναλλαγὰς τῆς διαρρευσάσης ἐβδομάδος.

Ἡ ἀστάθεια τῆς πολιτικῆς μας καταστάσεως συνεπεία τῶν προκηρυχθεισῶν Προεδρικῶν ἐκλογῶν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκονομικῶν ἀφορμῶν τῆς ἀπὸ πολλοῦ κρατούσης κρίσεως ἐν τῇ χρηματιστηριακῇ μας ἀγορᾷ συνετέλεσεν ὥστε ἡ προσφορά τῶν ἀξίων καὶ χρεωγράφων νὰ γίνῃ εἰς αἰσθητῶς κατώτερα ἐπίπεδα καὶ ἡ ἐπιφυλακτικότης καὶ ἀποχὴ τῶν ἀγοραστῶν νὰ συνεχισθῇ διατηρηθεῖσα ἀμείωτος καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα.

Οὐχ' ἦττον ποιά τις συγκέντρωσις ἀξίων καὶ χρεωγράφων εἰς χεῖρας οἰκονομικῶν ὁργανισμῶν καὶ δὴ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς παρετηρήθη ἐσχάτως, εἰς ταύτην δὲ ὀφείλεται κυρίως καὶ ἡ παρατηρηθεῖσα περὶ τὰ τέλη τῆς διαρρευσάσης ἐβδομάδος μεταστροφή τοῦ ἀνέμου τῆς ἀγορᾶς, ἥτις ἐσημείωσε ἱσχυρὸν σχετικῶς κίνησιν μετ' ἐλαφροῦς ἀνατίμωσιν καὶ συνεπεία τῆς κυκλοφοροῦσης ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα πρόκειται νὰ προχωρήσῃ ἐν χρεωγράφων εἰς εὐρεῖαν κλίμακα.

Ἀντιθέτως τὸ ἐν κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς διαρρευσάσης ἐβδομάδος ἀνατιμητικὸν πνεῦμα ἐν τῇ συναλλαγματικῇ μας ἀγορᾷ ἤρξατο περὶ

τὸ τέλος αὐτῆς νὰ ὑποχωρῇ καὶ νὰ παραχωρῇ τὴν θέσιν του εἰς ἐπιφυλακτικὸν τοιοῦτον συνεπεία τῆς ἀντιλήψεως ὅτι διὰ τῆς ἐνεργηθησομένης προεδρικῆς ἐκλογῆς ἡ Χώρα πρόκειται νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὁδὸν ὁμαλότητος καὶ ἐσωτερικῆς περισυλλογῆς.

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας συνεκροτήθη μακρὰ σύσκεψις σχετικῶς μὲ τὴν προστασίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ταπητουργίας.

Διάφορα ἐξετέθησαν μέτρα πρὸς προστασίαν αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ ἡ ἴδρισις αὐτονόμου ὁργανισμοῦ ταπητουργίας, ὅστις θὰ ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τῆς ταπητουργικῆς τέχνης ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τὴν διαφήμισιν τῶν Ἑλληνικῶν ταπητῶν ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ.

Κατὰ τὰς συγκεντρουμένας πληροφορίας ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν αἱ τελωνειακαὶ ἡμῶν εἰσπράξεις παρουσιάζουσι σημαντικὴν μείωσιν καὶ κατάπτωσιν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας.

Ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται ἀπ' ἐνός μὲν εἰς τὴν μαστίξουσαν τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν ἡμῶν κρίσιν, ἀπ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς εἰσαγωγῆς συνεπεία τῶν ὑπαρχόντων ἐν ταῖς ἀποθήκαις μεγάλων ἀποθεμάτων (σιτῶν) ἐμπορευμάτων εἰσαχθέντων πρὸ καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Δασμολογίου.

Παρομοία μείωσις παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἐκ τῶν ἀμέσων φόρων εἰσπράξεις.

Π. Ε. Γ.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ

Ο ΘΕΟΣΟΦΙΣΜΟΣ

Ἡ φιλοσοφία του.—Ἡ προέλευσίς του.—Αἱ θρησκευτικαὶ του ἀντιλήψεις.—Ἡ κοινωνιολογικὴ σκοπιμότης του.—Ἡ ὁργάνωσις του.—Αἱ μυστικαὶ ἀπόψεις του.

Γ'.

Συμπληροῦντες σήμερον τὰ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τοῦ νεωτέρου Θεοσοφισμοῦ καὶ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ, θὰ ἀναλύσωμεν κατόπιν τὰς δύο περιδοήτους διδασκαλίας του, τὴν περὶ μετενσάρκωσης καὶ τὴν τοῦ Νόμου τοῦ Αἵματος, ἢ Κάρμα, αἵτινες ἀποτελοῦσι τοὺς δύο πόλους τῆς Θεοσοφικῆς συνθέσεως καὶ ἀναπτύξεως, ὡς καὶ τὴν ἐπτασύνθετον σύστασιν τοῦ Ἀνθρώπου διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς Θεοσοφίας περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μορφῶν τῆς ἐξελίξεως τῆς Ζωῆς ἐν τῇ Δημιουργίᾳ, περὶ τῶν Πνευματικῶν ὄντων καὶ ὁντοτήτων αἱ ὁποῖαι ρυθμίζουν τὴν λειτουργίαν τοῦ Κόσμου, τῶν Ἐποπτῶν, δίδοντες ἐν τέλει καὶ τὴν Θεοσοφικὴν εἰκόνα τοῦ Ἱστοριολογικοῦ κύκλου τῆς Ἀνθρωπότητος. Πρὸ τούτου, ἀπαιτεῖται μία διασάφησις ἐπὶ τῆς φράσεως τοῦ Α' μέρους: «Ὁ Θεὸς ὑπάρχει ἀφ' οὗ ὑπάρχει Δημιουργία—εἶπεν ὁ Αὐγουστίνος». Ὁ Ὁριγένης ἐν τῷ Χριστιανισμῷ εἶναι ὁ πατὴρ τῆς ἐννοίας αὐτῆς. Δὲν θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ Ἰδέα τοῦ Θεοῦ ἀπορρέει ἐκ τῆς Δημιουργίας, εἶναι ὑστερογενής, ἐπομένως ἀντικείμενική, μὴ ἀληθὴς οὕτω αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐνοηθῇ Θεὸς ἄνευ διαρκούς Δημιουργικῆς ἐκδηλώσεως. Ἀρα ἡ Δημιουργία εἶναι αἰώνιος, ἀναρχὸς καὶ ἀτελεύτητος, ὅπως ὁ Θεός, ἐμφανιζομένη ὑπὸ διαφόρους συνθέσεις καὶ μορφάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι, μόναι αὐταί, παροδικαί, ἐν ἀλλαγῇ καὶ ἀναπτύξεως, τελειοποιήσεως τῆς Ζωῆς καὶ τῶν ὄντων. Ἐπομένως τὸ ὅτι ἡ παρούσα Δημιουργία, ἡ καθ' ἡμᾶς, ἦτοί ὁ Ἀστρικός κόσμος καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ, μὴ ἐκ τῶν ἀπόψεων τῆς δημιουργικῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ, ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος, ὡς ὕλη, ὡς ἐμφανιζόμενος καὶ ἐξελισσόμενος ἐν Χώρῳ καὶ Χρόνῳ, δὲν ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ἄνω Θεορίαν. Διότι πολὺ λογικώτερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν, ὅτι πρὸ αὐτῆς, τῆς παρούσης, Δημιουργίας ὑπῆρχεν ἄλλη δημιουργικὴ ἀποψις—καὶ οὕτω

καθεστῆς—, τῆς ὁποίας ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐμφάνισιν, παρὰ ὅτι ὁ Θεὸς ἠδύνατο, ἢ δύναται νὰ μείνῃ ἄνευ ἀντικείμενικῆς δημιουργικῆς ἐκδηλώσεως. Οἱ ἐκ τῶν φιλοσοφούντων δεχόμενοι τοῦτο εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθῶσιν ὡς πιθανὸν καὶ ὅτι τὰ δοκιμασθέντα ἐν τῇ Ζωῇ καὶ ἐξελιχθέντα καὶ ἀποκτήσαντα αὐτογνωσίαν καὶ αὐτοεμπειρίαν ὄντα θὰ ἐκμηδενισθῶσιν ἐν χρόνῳ τινί, συναφομοιούμενα ἐντελῶς μετὰ τῆς θείας οὐσίας. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ παρουσίαζε τὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ ὡς ἐνέργειαν φαύλου κύκλου, δεδομένου τοῦ ἀσκόπου τῆς τοιαύτης δημιουργικῆς ἐκδηλώσεως του, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ κριθῇ καὶ ὡς θεμελιωδὴς ἀδικας, δεδομένου ὅτι δοκιμασθῶσι, ὡς ἡ τοῦ Ἀνθρώπου λ. χ., ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλεται νὰ ἔχωσιν ὡς ἀντιστάθμισμα τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ εὐδαιμονίαν, ἐφόσον, ἐννοεῖται, ὁ πρὸς προπαρεσκευάσεως τὸ ἔδαφος αὐτῆς διὰ τῆς προσηκούσης ρυθμίσεως καὶ κατευθύνσεως τῆς ζωῆς του ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο, ἡ θεωρία, ὅτι ἡ ὁλὴ ἀντικείμενικὴ Δημιουργία ἔχει ἀρχὴν, ὅτε κατ' ἀνάγκην θὰ ἔχῃ καὶ πλῆρες τέλος, θέτει καὶ τὸν Θεὸν ὑπὸ τὸν Νόμον τῆς Ἑξελικτικότητος, τῆς διαβαθμιστικῆς καὶ τελολογικῆς ἐξελικτικότητος, ἥτις προϋποθέτει κατ' ἀνάγκην ἀτελὴ ὑπόστασιν αὐτοῦ. Μᾶς ἐμφανίζει τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτοῦ ἐγκλεισμένην ἐν χρονικῷ περιορισμῷ, ἀφοῦ ἡ δημιουργικότης του ἐξεδηλώθη εἰς ὁρισμένην στιγμήν, εἰς ὁρισμένην περίοδον τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν διδασκαλιῶν καὶ συστημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων συνετέθη ἡ Θεοσοφία, ἦτοί τοῦ Βουδισμού, τοῦ Γνωστικισμοῦ καὶ τῆς Μυθολογίας, ἢ (Χριστιανικῆς) Ἐπιστήμης, παρελήφθη ἐκ τυπογραφικῆς παραδρομῆς, ὡς ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἐκδόσει, περὶ τοῦ ὁποῦ ὁ Νεοπλάτωνος νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν Γεωμετρικὴν ἢ Ἐσοσοφίαν κατ' ἐξοχὴν καὶ ἀμικρῶς ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ.

Οὕτω διὰ τῆς Μπλαβάτσου ἡ νεοχρῆ-

στιανική μυστικοπάθεια των 'Αμερικανών, ή τάσις αὐτῶν πρὸς δημιουργίαν νέων ὁδῶν καὶ ἐπιπέδων ἐρεῦνης καὶ γνώσεως, ἀθίκτων καὶ παρθένων, ἥ μὴ ἐξαντληθείσων ἀπὸ τοῦς Εὐρωπαίους, τὸ ἐνστικτον καὶ ἡ ἰδιοφυΐα αὐτῶν εἰς τὴν ψυχολογικὴν καὶ βιονομικὴν κατατόπισιν καὶ ἐνοργάνωσιν τῶν πνευματικῶν ἀπόψεων καὶ στοιχείων, συνεδυσσθη ἄρ' ἐνὸς μὲν μὲ τὸν κοσμολογισμὸν καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἀπόψεις τῆς 'Ινδικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς Δημιουργίας καὶ τῆς Ζωῆς. ἄρ' ἑτέρου δὲ μὲ τὰ φιλοσοφικὰ ἐκείνα συστήματα, τὰ ὁποῖα κατ' ἐξοχὴν διακρίνει ὁ ἑσωτερικισμός, ὅπως τὸ Νεοπλατωνικόν, καὶ τὸ ὀποκρυμνιστικόν καὶ ἄλληγορικόν περιεχόμενον, ὅπως τὸ σύστημα τῶν Γνωστικῶν.

Ἐντὸς πάντε ἐτῶν ἡ 'Αγγλία, αἱ 'Ινδία, ἡ Ρωσία καὶ ἡ Ἑλλάς εἶχον καὶ αὐταὶ τὰς Θεοσοφικὰς Στοὰς τῆς 'Ελλάδος ἐνεφανίσθη ἐν Κερκύρα τῷ 1879, ὑπὸ τὸ ὄνομα «'Ιονική». Ὡς κύριος παράγων τῆς πρώτης αὐτῆς ἐν 'Ελλάδι Θεοσοφικῆς κινήσεως φέρεται ὁ Ὁθὼν 'Αλεξάντερ, Ἑλληνοάγγλος, πρόξενος τῆς 'Αγγλίας ἐν Κερκύρα, ἀποθανὼν ἐν βαθεῖ γήρατι ποδὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐνταῦθα νομιζομεν. Ἦτο γαλῆνιον καὶ ἀποπνευματισμένον γερόντιον— τὸν ἐγγνώρισα τῷ 1910—, πλήρης ψυχικῆς ἰλαρότητος καὶ ἐναρμονίσεως, ἀκρεοφάγος δέ, ἀναδείξας ἐν τούτῳ ἀντάξιον μαθητὴν τὸν Πάπαν τῶν Ἑλλήνων ἀκρεοφάγων κ. Δρακούλην, τὸν κ. Φιλάρετον ἄς τὸν ὀνομάσωμεν Ἀντίπαπαν, καὶ τὸν κ. Νάγον Ὑπόπαπαν, ὅστις ἐγένετο διὰ τοῦ 'Αλεξάντερ καὶ μέλος τῆς ἐν Κερκύρα Θεοσοφικῆς Στοᾶς. Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ σαρκικῆς τρυφῆς θεωρεῖται ὡς χαρακτηριστικὸν τοῦ προηγμένου θεοσοφιστοῦ. Σήμερον ὑπάρχουσι Θεοσοφικαὶ Στοαὶ εἰς 40 καὶ πλέον χώρας, εἰς ὅλας τὰς ἡπείρους. Ἐν Θεσσαλονίκῃ ιδρύθη τῷ 1906 ἡ Στοὰ «Μπέν Μπερίτ», ἐν Ἀθήναις τῷ 1914 ὁ «Ερμῆς», κατόπιν ὁ «Ἀπόλλων» καὶ μετ' αὐτὸν ὁ «Πλάτων» καὶ ἡ «Ἀθηνᾶ», ἐκ γυναικῶν αὕτη ἀποκλειστικῶς, προεδρευομένη ὑπὸ τῆς κυρίας Ἀλ. Διομήδους, συζύγου τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς. Ἐν Πειραιεὶ ιδρύθη ἡ Στοὰ «Πυθαγόρας» καὶ ἐν Λάρνακι τῆς Κύπρου ἡ Στοὰ «Ζήνων». Αἱ τέσσαρες τελευταῖαι ιδρύθησαν μετὰ τὸ 1923. Κατ' αὐτὰς ἰδοῦμεν καὶ νέα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μπλαβάτσκι» «Ολκοτ». Αἱ διδασκαλῖαι τῆς Στοᾶς «Πλάτων» γίνονται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Ἦδη, αἱ διαλέξεις τῶν Στοῶν θὰ γίνονται διὰ δοχικῶς ἐν οἰκίῳ τῆς ὁδοῦ Βουλῆς—Δεκά. Ἡ Θεοσοφικὴ διδασκαλία προσέβλεπε ραγδαίως ἐν Ἀθήναις πλείστους ὅσους ἐπιλέκτους εἰς τὰ

Γράμματα, τὰς Ἐπιστήμας καὶ τὴν Κοινωνικὴν κίνησιν, ὡς καὶ ἐκείνους, οἳ τινες, ἐπιδιώκοντες κατὰ τὸ παρελθόν πνευματικὴν ἀπολύτρωσιν καὶ ἀνθρωπιστικὴν συγκρότησιν διὰ τῆς καθαρᾶς Ἐπιστήμης, τῆς Θερησκείας, τοῦ Σοσιαλισμοῦ κλπ. εὗρον, διὰ τοῦτον ἡ δι' ἐκείνων τὸν λόγον, ἀνεπαρκεῖς τὰς μορφὰς αὐτὰς τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀσκήσεως διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἰδανικῶν τῶν καὶ τῶν πόθων τῶν. Ὑπάρχει κοινὴ Διεύθυνσις τῶν Ἑλληνικῶν Θεοσοφικῶν Στοῶν, ὡς καὶ θεοσοφικὴ βιβλιοθήκη, προωρισμένη διὰ πᾶν μέλος αὐτῶν. Ὑπὸ τῆς «Ἐνώσεως τῶν Ἑλλήνων Θεοσ. Στοῶν» μετεφράσθησαν χάριν τῶν μελῶν καὶ τινα ὀδηγητικὰ βιβλία. Ὑπάρχει καὶ τὸ «Τάγμα τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς», συναφῆς ὁργάνωσις, ἀποβλέπουσα εἰς συνένωσιν ἑλλήνων τῶν ἀπανταχοῦ, πάσης φυλῆς καὶ οἰασθῆποτε θρησκείας καὶ πίστεως, ἀνθρώπων, οἳ τινες ἐλπίζουσιν εἰς τὴν ταχεῖαν ἐμφάνισιν ἐνὸς περτέρου ρυθμιστοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, «Μεγάλου Πνευματικοῦ Ἐκπαιδευτοῦ» κατὰ τὸν Θεοσοφικὸν ὅρον, πρὸς χειραγώγησιν καὶ καθοδήγησιν αὐτῆς εἰς ἀνωτέρας τρίβους.

Ἡ διαδεχθεῖσα τὴν Μπλαβάτσκι ὡς Πρόεδρος τῶν Θεοσοφικῶν ὀργανώσεων τοῦ κόσμου κ. Ἄννυ Μπέσσαντ, γηραιὰ ἡδὴ, ἀλλὰ πλήρης ζωτικότητος καὶ δημιουργικότητος ἐστὶ, ἔδρα ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς διάθερος κήρυξ τῶν σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν, πρὶν ἢ προσεταρῖσθαι τὸν Θεοσοφισμὸν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐπὶ τῶν Ἑργατικῶν τάξεων τῆς Ἀγγλίας ἦτο μεγίστη, καὶ ἡ ρητορικὴ τῆς δεινότητος ἀπαράμιλλος. Ἦτο σύζυγος ἱερέως, συνεδέετο δὲ καὶ συνειργάζετο μετὰ τοῦ ἀγνώστου Βράδλο, ὅστις ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων εἶχεν ἐγείρει σκάνδαλον, ἀρνηθεὶς νὰ λάβῃ τὸν ὅρκον. Ὁ Ἀγνωστισμὸς εἶναι φιλοσοφικὴ ἀπόχρωσις, ἀρνευμένη τὸ δυνατόν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως.—«Δὲν γνωρίζομεν τίποτε, καὶ δὲν θέλομεν νὰ γνωρίζωμεν τίποτε, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ μάθωμεν τίποτε». Σήμερον κρατεῖ ἡ ἀντίθετος διατύπωσις: «Οὐδὲν γνωρίζομεν, ἀλλὰ θέλομεν νὰ μάθωμεν τὰ πάντα, διότι δυνάμεθα νὰ μάθωμεν τὰ πάντα.» Προτοῦ ἡ Μπέσσαντ ριφθῇ παραφόρως εἰς τὴν ἐξυπνέτησιν τῶν σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν, ἔποντο ὁδοὶ τοῦ Θετικισμοῦ, τῆς φιλοσοφικῆς ἐκείνης διδασκαλίας, ἥτις ἀπέρρευεν ἐκ τῶν θεωριῶν τοῦ Γόττλου Ἀυγούστου Κόντ, ἀνέειται πᾶν τὸ μὴ ἀνοσιώμενον μὲ τοὺς νόμους τῆς Φύσεως, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν κατὰ πόσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἢ δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν αὐτούς, καὶ περιορίζει τὴν ἐρευναν καὶ τὴν γνῶσιν μόνον εἰς

τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν αἰσθησιολογικὴν ἀντίληψιν. Ἡ ἀπόφρασις περὶ συνεργασίας μετὰ τῆς Μπέσσαντ ἐλήφθη ὅταν ἐγένετο λόγος, ἐν συνεδριάσει τῆς Στοᾶς τοῦ Λονδίνου, περὶ ἐνοποιήσεως τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ καθιερώσεως κοινωνικῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ κόσμῳ, δημιουργίας ἀνθρωπιστικῶν ὅρων ζωῆς διὰ πάντας, τὸν ὅποιον ἐφαίνετο ἀντιπροσωπεύων καὶ συγκεντρῶν ὁ Σοσιαλισμὸς, καὶ τῆς θεοσοφικῆς ἐπιδιώξεως περὶ δημιουργίας παγκοσμίου Ἀδελφότητος ἐν τοῖς λαοῖς τοῦ κόσμου, ἀσχετῶς πρὸς φυλὴν, οὐλὸν, δόγμα κλπ. Ἐκρίθη ὅτι ἡ σοσιαλιστικὴ σκοπιμότης περὶ λυτρώσεως τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν δουλείαν, περὶ δημιουργίας κοινωνικῆς ἰσορροπίας καὶ ἐλευθερίας, ἔπρεπε νὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν θεοσοφικὴν σκοπιμότητα πρὶ ἀνατροπῆς τῶν τεχνητῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν φραγμῶν μετὰ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων, οἳ τινες δημιουργοὶ τὰς ψυχολογικὰς ἀντιθέσεις καὶ ὑποτρέφουσι τὸ Κοινωνικὸν κακόν. Ἡ Θεοσοφικὴ προσπάθεια τῆς ἀδελφοποιήσεως ἐθεωρήθη ὡς μέρος τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ Κοινωνικοῦ προβλήματος, καὶ οὕτω ἀνετέθη εἰς τὴν Μπλαβάτσκι ἡ πρόσκλησις τῆς Μπέσσαντ ὑπὸ τῆς Στοᾶς πρὸς συνεννόησιν, ὑποστηρίξαντος ἰσχυρῶς ἐν αὐτῇ τὰς ἀπόψεις ταύτας καὶ τοῦ μέλους αὐτῆς κ. Δρακούλη, ἐνθέρμου ἀφ' ἑτέρου ὁπαδοῦ τῆς Σοσιαλιστικῆς ἰδέας καὶ τοῦ Ἑργατικοῦ ἀγῶνος. Οὕτω, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκλήθη παρὰ τῆς Μπλαβάτσκι ἡ διάσκεψις ἡδὴ ρητῶ καὶ προπαγανδίστρια τοῦ Σοσιαλισμοῦ, ἡ «Ἠγέτις», ὅπως ἐπωνομάζετο κ.

Μπέσσαντ. Τότε ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς μελλούσης παρ' αὐτῆς ἡγεσίας τοῦ Θεοσοφικοῦ κινήματος. Ἐκτοτε διεγράφη ἡ ἀνοδος τῆς Μπέσσαντ ἐπὶ τοῦ ποντιφικοῦ θρόνου τοῦ παγκοσμίου Θεοσοφισμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εὐρίσκεται καὶ ἔδη ἐνδοξος καὶ πανεύφημος μετὰ τῶν Θεοσοφιστῶν, με συμπαρέδρον τὸν Ἰνδὸν Ζιναραζαντάσα, δεινὸν μύστην τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς σοφίας, πνευματικὸν τρόφιμον τῆς Ἀγγλίας, ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐνώσεως τῶν Θεοσοφικῶν ὀργανώσεων τοῦ κόσμου.

Ἡ Μπέσσαντ εἶναι γυνὴ δαμονίας ἐκάνετος, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ πνευματικὸν ὕψος τῆς Μπλαβάτσκι. Ἀγορεύτρια ἐπιδεικτικῆς, ἀρίστη εἰς τὸν ἀκροατὴν ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν. Οἱ Σοσιαλισταὶ δὲν συνεχώρησαν ποτὲ τὴν συνεννόησιν τῆς μὲ τὸν Θεοσοφισμὸν, ἔχονταν τὴν συνεργασίαν τῆς αὐτῆς ὡς χαλαρώσαν τὴν πρὸς τὸν Σοσιαλισμὸν πίστιν αὐτῆς, καὶ τὴν Θεοσοφικὴν τῆς ἀφομοίωσιν ὡς ἀποπνίξαν ἐν τελῶς τὸ σοσιαλιστικὸν πνεῦμά της. Πάντως ὁ Σοσιαλισμὸς εἶναι μονομερὴς καὶ πεζὸς. Δεσποτικότης καὶ ἀγερωγία διακρίνει τὴν Μπέσσαντ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν εὐγενῆ μετριοφροσύνην καὶ τὴν ἀγνήν ἀφέλειαν τῆς Μπλαβάτσκι. Ἀκρατῆτος φιλοδοξίας γυνὴ, δὲν παρέχει τὴν ἐντύπωσιν καθαρῶς ἰδεολογικοῦ ἀποστόλου ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀποπνέοντος πύρινον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπως ἡ διδασκαλὸς της.

Χ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΓΟΥΝΑΡΗ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΩΝΤΑΙ ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου καὶ τέλος)

Α. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Κύριοι, μὴ λησμονώμεν, ὅτι κακὴν θὰ προσφέρωμεν διηρησίου εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τὸν ἔχοντα τὴν συναίσθησιν τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς, νὰ τῷ παρασχωμεν βεβαίωσιν περὶ ἐπαρκείας τῶν ὑπαρχόντων πόρων πρὸς θεραπείαν αὐτῆς ἐκεῖ, ὅπου ἡ ἐπάρκεια δὲν ὑφίσταται. Εὐχόμαι ὀλοφύχως νὰ καταδειχθῇ ὅτι ἡ ἐπάρκεια ὑφίσταται ἐκεῖ, ὅπου ἐγὼ δὲν κατώρθωσα νὰ ἀνέρω αὐτήν, καίτοι εἰς τοὺς εἰδήμονας προσφύγων καὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς αὐτῶν ἐξετάσας, δηλαδὴ ἐν ταῖς οἰκονομίαις. Ἀλλ' ἐφόσον ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἐπάρκεια δὲν ὑφίσταται ἐν ταῖς οἰκονομίαις, ἐφόσον ἔχω περὶ τῆς πεποιθήσεώς μου ταύτης τὴν ἐγγύησιν ἀμφο-

τέρων τῶν πτερόγων, νομίζω ὅτι ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἀδιαφορῶν ποῖα θὰ ἦναι αἱ συνέπειαι, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τῷ εἶπω: ἂν θέλῃς νὰ ἔχῃς ἐκεῖνο τὸ ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ μεταχειρισθῇς ἐκεῖνο τὸ μέσον, τὸ μόνον δυνάμενον νὰ ἀγάγῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀλλ' ἔργοντες, Κύριοι, ταύτην τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἱ περιουσίαι ἀνοίγουν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀποσπῶμεν θυσίας, θυσίας διὰ τὰς ἀπορίας εἶναι ἐνδεχόμενον—καὶ δὲν ἀνοῦμαι τοῦτο—νὰ ἐπέλθῃ καὶ κόπωσις τις, τοῦλάχιστον πρόσκαιρος, πρέπει συγχρόνως νὰ λάβωμεν πᾶσαν προνοσίαν, ἵνα αἱ θυσίαι αὐταὶ μὴ ἀποδῶσιν ἄγονται.

Ὁμολογῶ, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μετὰ πο-

τὴν μεγαλυνέας προθυμίας καὶ εὐκολίας θὰ υπεβάλλετο εἰς πᾶσαν θυσίαν χάριν τοῦ σκοποῦ, ὁ ὁποῖος πάντοτε καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμήν ἐμπνέει αὐτόν, ἂν τὸ παρελθὸν τῶ ἐνέπνεε μεγαλυνέαν ἐπὶ τὴν γονιμότητα αὐτῶν πεποιθήσιν. Ὁμολογῶ, Κύριοι, ὅτι, εἴτε λόγῳ ἀνεπαρκείας τῶν δαπανωμένων, εἴτε λόγῳ ἀστόχου αὐτῶν δαπάνης, αἱ γερόμεναι μέχρι σήμερον δαπάναι διὰ τὰς στρατιωτικὰς καὶ τὰς ναυτικὰς παρασκευάς, δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ δι' ἀπέδησαν γονιμοί. Εἶναι βεβαίως σπαρακτικὸν διὰ τὸν λαὸν αὐτόν, τὸν πληρώοντα αὐτὰς καὶ λαμβάνοντα τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ὁργανίζεται δι' αὐτῶν στρατὸς καὶ ναυτικόν, εἶναι σπαρακτικόν ν' ἀκούῃ ἀπὸ τινων εἰδῶν, ὅτι πάνθ' ὅσα ἐδαπανήθησαν διὰ στρατὸν καὶ ναυτικὸν μάτην ἐδαπανήθησαν καὶ ὅτι ἡδὴ πρέπει ν' ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς!

Εἶναι ἐπιβεβλημένη, Κύριοι, εἰς ἡμᾶς ἡ ὑποχρέωσις, ἡ ὑποχρέωσις, ἥτις ἐπίκειται ὅχι μόνον εἰς τὴν κυβερνήσιν, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν τὴν ἀντιπροσωπείαν, νὰ λάβωμεν πᾶσαν πρόνοιαν, προκειμένου νὰ γείνωσιν αὐταὶ αἱ δαπάναι, ἵνα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀποκτήσῃ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅχι ἀγόνως θὰ δαπανηθῇ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ζητεῖται. Καὶ διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν πεποίθησιν ταύτην, εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεισφέρωσι πάντες οἱ ἐν τῇ αἰδούῃ ταύτῃ εὐρισκόμενοι τὰ φῶτα αὐτῶν, ὅπως τὰ τοῦ στρατοῦ διαγυμνωθῶσιν οὕτω πως, ὥστε ν' ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Νομίζω δι' ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου οὐδεμίαν ὑπάρχει μετὰ ἀμφοτέρων τῶν περὶ τῶν διχογνωμῶν. Ἀλλὰ θέλω ἐξορκίσει αὐτὰς νὰ μεταδώσωσι καὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν πεποίθησιν, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν, ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ὁργάνωσις καὶ παρασκευὴ, ἐν οἷς σημείοις κρίνουσιν αὐτὴν σκόπιμον, θέλει εἶσθαι ὅπως τοιαύτη. Πρέπει νὰ ζητηθῇ κατὰ πάντα τρόπον καὶ νὰ παρασχεθῇ εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐδραία ἡ πεποίθησις παρ' ὅλων ἡμῶν, ὅτι ἐκεῖνο, ὅπερ πρόκειται νὰ γείνω, πρόκειται νὰ ἔχῃ σκοπὸν πραγματικόν, νὰ παρασχεθῇ εἰς αὐτόν ἡ πεποίθησις, ὅτι καὶ ἑτερόν τι θέλει συμβῆναι, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν θὰ κληθῇ ποτε νὰ δράσῃ ἡ παρασκευαζομένη αὕτη δύναμις, ὅτι θέλει ληφθῇ μέριμνα περὶ συντηρήσεως τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις, ἐνθα παταχθὲν καταδιώκεται.

Ἄς διδαχθῶμεν ἐκ τῶν ἀτυχημάτων τοῦ παρελθόντος, ὅτι μία ἐκ τῶν σπουδαιότερων δυνάμεων, ἡ ὁποία ἔλειψε παρ' ἡμῶν

πρὸς πᾶσαν δράσιν, εἶναι ἡ πεποίθησις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ ἐκεῖνους, οἵτινες ἐκάστοτε καλοῦνται νὰ τὸν κυβερνήσωσι, καὶ ἂς προσπαθῶμεν κατὰ πάντα τρόπον νὰ μὴ διασαλευθῶμεν τὴν πεποίθησιν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὅπωςδήποτε καλοῦνται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν τυχῶν τῆς πατρίδος. Διότι εἶναι ὑψίστη ἀδυναμία διὰ τὸν τόπον ν' ἀφαιρῶμεν ἀπ' αὐτὸν τὴν πεποίθησιν ἐπὶ τοὺς κυβερνῶντας αὐτόν, ὅτι τὸ καλὸν αὐτοῦ ἐπιδιώκουσι. Μὴ λησμονῶμεν δέ, ὅτι ἀναγκαῖα βάσις διὰ τὸν ὁργανισμόν, τὸν ὁποῖον δημιουργοῦμεν, εἶναι καὶ ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία τοῦ Κράτους. Ἦκουσα πρὸ ὀλίγου τοῦ ἀξιολύμου ἐκ Μεσολογγίου συναδέλφου ἐρωτῶντος, πῶς θὰ εὐρεθῶσι τὰ χρήματα κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐνδεχομένης δράσεως. Βεβαίως ἡ Ἑλλὰς δὲν θέλει καταρθῶσι ἐπὶ σειρὰν εἰδῶν νὰ δημιουργήσῃ πολεμικὰ ταμεῖα, ἀλλὰ δύναται νὰ δημιουργήσῃ ἑτερόν τι, δύναται νὰ δημιουργήσῃ εὐρωστίαν οἰκονομικὴν τοιαύτην, ὥστε κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐνεργείας νὰ ἀπευθυνθῇ καὶ ζητήσῃ τὴν ἀρωγὴν καὶ τὴν υποστήριξιν τῶν δυναμένων νὰ τὴν παράσχωσιν.

Ἐν γένει πρέπει νὰ προσπαθῶμεν κατὰ πάντα τρόπον, ποιοῦντες τὸν τόπον αὐτόν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφερόμενοι, νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐμπιστοσύνην, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ τῆς τύχης αὐτοῦ καὶ τῶν μόχθων, μετὰ τῶν ὁποίων καταβάλλει ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρ' αὐτοῦ ζητοῦνται.

Ἀντιπροσωπεύω, Κύριοι, ἐπαρχίαν, ἡ ὁποία ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην αἰσθάνεται τὸ βάρος τῶν θυσιῶν, τὰς ὁποίας παρ' αὐτῆς ζητοῦμεν. Συμμετέχω πληρέστατα τῆς συνασπείσεως ταύτης τῆς ἐπαρχίας μου. Νομίζω ὅμως, ὅτι δὲν μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον διὰ τὴν διηρημένην ἐντολὴν αὐτῆς, ἐντολὴν μαρτυρομένην ἐκ μακροῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον τῆς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ κανχᾷται, ὅτι εὐχεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐν τῇ συναισθήσει τῶν ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων, ἂν ἔλεγον, ὅτι ἀρνοῦμαι νὰ δεχθῶ τὰς θυσίας, καίτοι γινώσκων ἄριστα, ὅτι θὰ εἶναι ὀδυνηρότεροι διὰ τὴν ἐπαρχίαν μου, ὥς ἐκ τῶν οἰκονομικῶν περιστάσεων, ἐν αἷς αὕτη εὐρίσκεται. Δὲν μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἀρνηθῶ τὰς θυσίας ταύτας, αἱ ὁποῖαι ζητοῦνται ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, ὃν ἴσα με πᾶσαν ἄλλην ἐπαρχίαν τοῦλάχιστον συναισθάνεται καὶ ἡ ἐμὴ. Δὲν θὰ ἐδωρῶν ἐγὼ ἐπιτετραμμένον νὰ εἴπω εἰς αὐτήν, συμμεριζό-

μενος στιγμὰς τινὰς ἀδυναμίας, εἰς ἃς ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ βάρους τῶν ζητουμένων θυσιῶν ἐνδέχεται νὰ εὐρεθῇ: «λησμονήσῃ τὸν σκοπόν», ὁ ὁποῖος συνέχει καὶ ἐμπνέει τὸν Ἑλληνισμόν ὁλόκληρον, διὰ νὰ μὴ ὑποστῇς μικρὰν κόπωσιν». Τοῦτο δὲ θὰ ἔλεγον.

ἂν, θέλων νὰ γείνω εὐχάριστος, διεβεβαίουν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύω δι' ὑμᾶς νὰ ἐπιευχθῇ ἄνευ τῶν τοιούτων θυσιῶν. (Ραγδαῖα χειροκροτήματα ἐκ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος).

ΤΕΛΟΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ)

ΠΩΣ ΕΔΩΡΕΙ Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ

Ἐν Λονδίῳ Ξενοδοχεῖον «Κλάριτς» τῇ 10 Ἰανουαρίου 1913

Τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Τετάρτης, περὶ τὴν 11 μ. μ. ἦλθεν εἰς τὸ ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ «Κλάριτς» διαμέρισμά μου ὁ ἐκ τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ἀξιωματικὸς κ. *** καὶ ἀφοῦ ἐζήτησε συγγνώμην, διὰ τὴν εἰς τοιαύτην προκεχωρηκυῖαν ὥραν ἐπίσκεψίν του καὶ τὴν ἄδειαν νὰ με ἀπασχολήσῃ ἐπ' ὀλίγον ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων του, εἶπεν ὅτι οἱ τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς στρατιωτικοί, διατελοῦντες ἀπὸ τινος ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ, διότι, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Προέδρου (κ. Βενιζέλου) συνεργασίαν των, ἀντιλαμβάνονται πάντες ὅτι οὗτος κατέχεται ὑπὸ πνεύματος ὑπερβολικῆς πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἐνδοτικότητος· εἰς τὸ ζήτημα τοῦ κανονισμοῦ τῶν μετ' αὐτῶν συνόρων, ἰδίως εἰς τὸ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ φοβούνται μὴ διαπράξῃ ἀνεπανόρθωτόν τι κακὸν κατὰ τὴν διανομὴν τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν.

Καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς ἡ στρατιωτικὴ πεῖθαρχία δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἀξιωματικούς νὰ ἐκφέρωσι πρὸς ἀνώτερον γνώμην, ἐὰν δὲν τοῖς ζητηθῇ, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ ἔχουν τύψεις συνειδήτος, ἐὰν, ἐνεκα τῆς σωπῆς των, δὲν ἤθελε προληφθῇ ἐνδεχόμενον κακόν, ἀπεφάσισαν νὰ μοὶ ἀνακοινώσωσιν ἐμπιστευτικῶς τὰ συμβαίνοντα, ὅπως λάβω τὰ κατάλληλα μέτρα. Ἀπήντησα ὅτι τελείως ἀδυνατῶ νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Πρόεδρος εἶναι διατεθειμένος ἢ καν σκέπτεται νὰ παραχωρήσῃ τὴν Θεσσαλονίκην εἰς τοὺς Βουλγάρους, καὶ μολοντί ἡ ἰδική μου ἀποστολὴ ἀφορᾷ μόνον εἰς τὰς μετὰ τῶν Τούρκων διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης—διότι ἠονήθη κατηγορηματικῶς ν' ἀναμειχθῇ εἰς τὰς μετὰ τῶν Βουλγάρων, ὥς μοὶ ἐζήτησαν οἱ ἐν Ἀθήναις—οὐχ ἦττον ἐκ τῶν γυνικῶν συνδιαλέξεων, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν

χώραν καθ' ἐκάστην μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἀποστολῆς, δὲν ἀντελήφθην ὅτι ὑπάρχουσι παρὰ τῶ κ. Βενιζέλου αἱ τάσεις, αἱ ὁποῖαι τόσῳ ἀνησυχῶν τοὺς ἀξιωματικούς. Καὶ ἐνός—εἶπον—δὲν ἔχετε δεδομένα δικαιολογούντα ἀναμφισβητήτως τοὺς φόβους σας, συνιστῶ νὰ μὴ παραδίδεσθε εἰς ὑπονοίας καὶ νὰ φθάnete εἰς συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὅχι μόνον προσβλητικὰ διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ θὰ ἦσαν καὶ ἐπικινδύνως ἐπιβλαβῆ, ἐὰν περιῆρχοντο εἰς τὰ ὅσα τῆς βουλγαρικῆς ἀποστολῆς.

—Ἐχομεν δεδομένα προκαλοῦντα τοὺς φόβους μας, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς, ὅσα ἀνεπιφυλάκτως λέγει ὁ Πρόεδρος κατὰ τὴν μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν τῶν Συναδέλφων μας, σχετικῶς πρὸς τὴν μετὰ τῶν Συμμάχων μας διανομὴν τῶν κατακτηθέντων μερῶν καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην. Κατ' ἀρχὰς μὲν περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ λέγῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰμεθα ὑπερβολικοὶ εἰς τὰς ἀξιώσεις μας, καὶ δὲν εἶναι πολιτικόν νὰ τὰ θέλωμεν «ὅλα ἰδικὰ μας»· κατόπιν μὲν εἶπεν ὅτι «πέραν τοῦ Ἀλιάκμονος δὲν εἶναι Ἑλλὰς»· προχθὲς δὲ καθαρὰ καὶ ἑσπερα εἶπεν ὅτι ἡ «Θεσσαλονίκη δὲν εἶναι πόλις ἑλληνική, εἶναι Ἑβραϊκή, διότι περιέχει ἐβδομήκοντα χιλιάδας Ἑβραίων καὶ μόνον δέκα χιλιάδας Ἑλλήνων, δὲν ἐννοεῖ δὲ αὐτὴν τὴν ψύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ τὴν Θεσσαλονίκην».

Ταῦτα μὲν ἀνησυχῶσαν καὶ μὲς ἀνησυχῶν εἰς ἡμᾶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀντίπωμεν εἰς τὸν Πρόεδρον, ἀλλὰ γνωρίζοντες πόσον σέβεται τὴν γνώμην σας, πιθανόν δὲ καὶ νὰ σας φοβῆται, ἀνέθηκάν οἱ συνάδελφοι εἰς ἐμὲ νὰ σας καταστήσω ταῦτα γνωστά, ὅπως προληφθῇ, εἰ δυνατόν, ἡ ἐπαπειλούμενη ἐθνικὴ ζημία. Ἐκπληξὴν μοὶ ἐπροξένησαν αἱ ἀνακοινώ-

σεις αὐται, ἀλλὰ συγχρόνως ἐπανεφέρουν εἰς τὴν μνήμην μου ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς μου ἔλαβε χώραν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, καὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον ἔκτοτε ἀνεύρει ἀκριβῶς τὸν λόγον. Τὸ λαβὼν χώραν εἶναι τοῦτο: εἶχον ἔλθει παρ' ἐμοῦ ὁ κ. Βενιζέλος μετὰ τοῦ κ. Κορομηλά, ὅπως μοι ἀνακοινώσῃ ὁ πρῶτος ὅτι τηλεγράφημα πρὸ μικροῦ ληφθὲν ἐκ Σόφιας, ἀναφέρει ὅτι «ἀν' ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων, ὁ κ. Βενιζέλος μεταβῇ εἰς Λονδίνον, προτίθεται νὰ μεταβῇ πρὸς συνάντησίν του ἐκεῖ καὶ ὁ κ. Γκέσωφ, εἰδοποιῶν περὶ τοῦτου καὶ τὸν κ. Πάσις».

Ἔσπευσα νὰ προτρέψω τὸν κ. Βενιζέλον νὰ ἔλθῃ εἰς Λονδίνον, προσθεὶς ὅτι, καὶ ἂν μὴ ἔλθῃ ὁ κ. Γκέσωφ, πάντως χρησιμὸν θὰ ἦναι νὰ γνωρισθῇ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος προσωπικῶς μετὰ τῶν κυβερνώντων τὴν Εὐρώπην πολιτικῶν ἀνδρῶν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης καὶ ὁ κ. Βενιζέλος καὶ ὁ κ. Κορομηλᾶς κατεῖχοντο, φαίνεται, ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι θὰ ἠρνούμην νὰ μετᾶσχῃ τῆς ἀποστολῆς, ἐὰν μετείχε αὐτῆς καὶ ὁ πρωθυπουργός, βλέποντες δὲ ὅτι οὐδὲ νῦν ἔκαμα περὶ τοιούτων μικροφιλοτιμιῶν, μετὰ τὴν ἡλικίαν μου, καὶ ὅτι δὲν μετέβαλον γνώμην ὡς πρὸς τὴν εἰς Λονδίνον μεταβασίν μου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο τοῦ γραφείου μου ὁ κ. Βενιζέλος ἐπανελάμβανε τὰς εὐχαριστίας του, τῷ εἶπον: «Ἀφετε τὰς εὐχαριστίας, δὲν εἶναι καιρὸς διὰ προσωπικὰ ζητήματα, «νὰ ἐξασφαλίσετε μόνον τὴν κατοχὴν τῆς Θεσσαλονίκης, διότι ἀνεύρῃ αὐτῆς, προσέθηκα κάπως ἐντόνως, δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπανελάθωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα».

Καὶ ὁ μὲν κ. Βενιζέλος προπορευόμενος οὐδὲν ἀπήντησεν, ὁ δὲ κ. Κορομηλᾶς, ὅστις ἐβάδιζεν ὀπισθέν του, ἐστράφη ταχὺς πρὸς ἐμὲ καὶ δι' ἐκφραστικωτάτων ἐπινεύσεων τῆς κεφαλῆς—ἀλλὰ σιωπῶν—ἐφαίνετο παροτρύνων με νὰ ἐπιμείνω εἰς ὅσα περὶ Θεσσαλονίκης ἔλεγον. Καὶ ὅτι μὲν ἦτο συμφωνὸς εἰς ὅσα περὶ Θεσσαλονίκης εἶπον ἦτο εὐνόητον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω διατί δὲν ἐξέφραζε φανερά τὴν γνώμην του ταύτην, ἀλλ' οἶονεὶ θέλων νὰ τὴν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν κατέφυγεν εἰς ἄφωνον μιμικήν. Τίνα ἄρ' αὖτε πρὸς τοῦτο εἶχε λόγον;

Νῦν, ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ ἀξιωματικοῦ κ. *** ὁ λόγος προέκυψε σαφῆς καὶ ἔκτος πάσης ἀμφιβολίας: ὁ κ. Κορομηλᾶς ἐγίνωσκεν ἔκτοτε τὰς ὑποχωρητικὰς ἀπε-

ναντι τῶν Βουλγάρων διαθέσεις τοῦ κ. Βενιζέλου, καὶ ἀκούσας τὴν περὶ Θεσσαλονίκης γνώμην μου, ἔσπευσε διὰ τῶν ζωηρῶν ἐκείνων ἐπινεύσεων νὰ μοι σημάνῃ ὅτι ἦτο ἀνάγκη μεγάλη νὰ ἐπιμείνω εἰς ταύτην παρὰ τῷ πρωθυπουργῷ.

Ἐν τούτοις πρὸς τὸν ἀποκαλύψαντά μοι τὴν κατάστασιν ἀξιωματικὸν εἶπον ὅτι «δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ πράγματι κατὰ νοῦν ὁ κ. Βενιζέλος ὅσα λέγει πρὸς αὐτοὺς περὶ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλονίκης. Δὲν γνωρίζω, εἶπον, τί ἀκριβῶς συμβαίνει ἐν τῷ προκειμένῳ, ἀλλὰ δὲν μοι φαίνεται ἁπλῶς ν' ἀκούῃ παρὰ τινων ἐξ ὑμῶν τῶν στρατιωτικῶν ὑπερφιάλους πατριωτικὰς ἀξιώσεις καὶ διὰ τοιούτων ψυχρολουσιῶν ἐπιδιώκῃ νὰ τὰς μετριάσῃ. Θὰ προσπαθῶ νὰ ἐξακριβώσω τί συμβαίνει, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπαναλαμβάνω τὴν σύστασίν μου νὰ τηρήσῃτε ἡσυχίαν καὶ ἄκραν σιγὴν ἐπὶ θεμάτων τόσοις λεπτοῖς».

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀπήντησεν ὅτι θὰ διαβιβάσῃ εἰς τοὺς συναδέλφους του ὅσα εἶπον καὶ εὐχαριστήσας ἀπῆλθε.

Προσχθὲς τὴν πρωΐαν, παρόντων τῶν κ. κ. Στρέϊτ καὶ Πολίτην ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κ. Βενιζέλου, ἠρώτησα τοῦτον ἂν κατωρθώθῃ ἐπὶ τέλους νὰ ὁρισθῇ συνάντησις τοῦ μετὰ τοῦ κ. Δάνεφ, ὅπως κανονίσωσι τὰ τῆς διανομῆς. Τῷ εἶχον δὲ ἐπανειλημμένως συστήσει τοῦτο ὡς ἐπέειγον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι, ἐὰν ποτε ἀναγκασθῶμεν ὑπὸ τῶν Δυνάμεων νὰ συζητήσωμεν περὶ ἀναλήψεως τοῦ ἀναλογουμένου εἰς τὰς ἀποσπασθείσας χώρας δημοσίου τῆς Τουρκίας χρέους, πρέπει ἐγκαίρως νὰ γνωρίζωμεν τίνες ἀκριβῶς χώρας ἐλάβομεν ἡμεῖς καὶ τίνες οἱ σύμμαχοι, ὅπως κανονίσωμεν τὴν ἀναλογία μας. Ὁ κ. Βενιζέλος ἀπήντησεν ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἐζήτησε πρὸς τοῦτο συνέντευξιν παρὰ τοῦ κ. Δάνεφ, ὅστις πότε ὑπὸ μίαν πρόφασιν καὶ πότε ὑπὸ ἄλλην τὴν ἀπέφυγε μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ὅτι συνεφώνησαν ἐπὶ τέλους ὁριστικῶς νὰ συναντηθῶσιν ἐδῶ ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος. Ἡ συνουσία ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν προσέβη περαιτέρω, ἐφαίνετο δὲ πράγματι δυσφορῶν ὁ κ. Βενιζέλος ἐπὶ τῇ ἐκκρεμότητι τοῦ σοβαρωτάτου τούτου ζητήματος, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ὤφειλε πρὸ πολλοῦ καὶ μάλιστα προτοῦ ἔλθωμεν ἐδῶ—νὰ ἦναι λελυμένον.

Χθὲς τὸ μεσονύκτιον, καθ' ἣν στιγμὴν ἠτοιμαζόμην νὰ μεταβῶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου, εἰσῆλθον εἰς τὴν αἰθουσάν μου οἱ κ. κ. Στρέϊτ καὶ Πολίτης.

—Ἐρχόμεθα κατὰ τοιαύτην ὥραν, εἶπε

μειδιῶν ὁ κ. Στρέϊτ, διότι πρόκειται περὶ συνωμοσίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβετε καὶ ὑμεῖς μέρος, δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ μᾶς ἴδῃ ἐρχομένους κανεῖς ἐκ τῶν τοῦ Ξενοδοχείου.

Καὶ ἤρχισαν τότε ἐναλλάξ νὰ μοι λέγωσιν ἀμφότεροι ὅτι εἶχον ἀπὸ τινος παρατηρήσει ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος, μετὰ τὴν πρότινος ὀμιλίαν του μετὰ τοῦ κ. Δάνεφ, ἐδείκνυε τάσεις εἰς ἄκρον ὑποχωρητικὰς ὡς πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῶν Βουλγάρων, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων εἰς τὰς ἰδιαίτερας πρὸς αὐτοὺς (τούτέστι τοὺς Στρέϊτ καὶ Πολίτην) ὀμιλίας του, οὐ μόνον ἀμφισβητεῖ τὴν ἑλληνικότητα αὐτῆς ταύτης τῆς Θεσσαλονίκης καὶ δυσφορεῖ, ὅταν τις ἀντιλέγῃ εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἤρχισεν ἀνεπιφυλάκτως σχεδὸν πλέον νὰ συζητῇ περὶ τῆς ἀμφιβόλου χρησιμότητος, τὴν ὁποίαν θὰ εἶχε διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ διατήρησις τῆς.

—Προσπαθήσαμεν, εἶπον, ἀμφότεροι νὰ τὸν ἐξαγάγωμεν τῆς πεπλανημένης ταύτης κατευθύνσεως, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸν βλέπομεν ἐπιμένοντα εἰς τὰς ιδέας του. Γνωρίζομεν ὅτι ὑμεῖς δὲν ἐδέχθητε ν' ἀναμιχθῆτε εἰς τὰς διαπραγματεύσεις περὶ τῶν συνόρων μας πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, ἀλλὰ γνωρίζο-

μεν ἐπίσης ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος περὶ πολλοῦ ποιεῖται καὶ σέβεται τὴν γνώμην σας, καὶ τούτου ἕνεκα ἤλθομεν νὰ σᾶς καταστήσωμεν γνωστὰ τὰ συμβαίνοντα, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν νὰ παρέμβητε εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅπως προληφθῇ ἐν ὀλίσθημα ὀλέθριον διὰ τὰ ἔθνηκά μας συμφέροντα.

Χωρὶς νὰ εἴπω τι περὶ τοῦ ταυτοσήμου διαθήματος τῶν στρατιωτικῶν τῆς ἀποστολῆς, ἐξέφρασα μὲν λυπὴν δι' ὅσα μοι ἔκαμαν τὴν τιμὴν νὰ μοι ἐμπιστευθῶσιν, ἀλλὰ συνέστησα καὶ πρὸς τοὺτους νὰ μὴ χάσω τὸ θάρρος των· εἶπον ὅτι «δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τρέφῃ σοβαρῶς τοιαύτας ιδέας ὁ Πρόεδρος, ὅτι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τὰ πράγματα θέλουν τὸν ὁδηγήσει εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, καὶ ὅτι τέλος πάντων τὸ ἐπ' ἐμοὶ οὐδεμίαν ἔχω ἀνησυχίαν περὶ Θεσσαλονίκης, ἐνόςω διαμένει ἐκεῖ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ἀγαντιρρήτως δὲ οὗτος μένει ἐκεῖ διὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ τὴν καταλάβῃ ἄλλος. Ἐν τούτοις, ἐὰν μοι δοθῇ εὐκαιρία, θέλω προσπαθῆσαι ν' ἀντιληφθῶ πῶς τῷ ὄντι σκέπτεται ὁ κ. Βενιζέλος περὶ τῶν θεμάτων τούτων, καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι θὰ εἴπω ἀνεπιφυλάκτως τὴν γνώμην μου».

ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΔΟΣΙΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Κατὰ ἡμέτεριον ἀνακοινώσεως, δημοσιευθείσας τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν εἰς τὸν ἡμερησίον Τύπον, ἡ ἐρευνησάσα τὰ αἷτια τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς ἀνακριτικὴ ἐπιτροπὴ ἡ τὸ «Συμβούλιον τῶν Δοσιλόγων», κατὰ τὴν γνωστὴν συμβατικὴν ἐκφρασιν, ἐπεράτωσε τὰς ἐργασίας του καὶ συντάσσει τὴν ἐκθεσὶν του.

Κατὰ τὰς αὐτὰς ἀνακοινώσεις, ἡ ἐκθεσις χωρίζομένη εἰς δύο τμήματα, θεωρεῖ ἐπευθύνους διὰ μὲν τὴν διάσπασιν τοῦ νοτίου συγκροτήματος, ὅπου καὶ κυρίως ἐσημειώθη ἡ συμπαράσπουσα ὁλόκληρον τὸ μικρασιατικὸν μέτωπον φυγὴ καὶ σύγχυσις, τοὺς ὑποστρατήγους καὶ ἀντιστρατήγους Ν. Τριχοῦρη, Στ. Γονατᾶν, Ν. Πλαστήραν, Β. Κουρουσόπουλον, Γαργίαν, Καϊμακλήν, Δημαράν, διὰ δὲ τὴν διάρρησιν τοῦ βορείου συγκροτήματος χαρακτηρίζει ὡς δικηνητικὸς ὑπευθύνους τοὺς ὑποστρατήγους Κλαδᾶν, Καμμένον καὶ Φράγκον.

Λέγεται, καὶ οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ὅπως

ἀμφισβητηθῇ, ὅτι ἡ ἀνακριτικὴ αὕτη ἐπιτροπὴ εἰσράσθη μετ' ἡλὸν καὶ ἐπιμονῇ, προεπὶ δὲ ἀκόμη νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνείεθη εἰς αὐτὴν, εἶναι μέγα καὶ μερίστας δυσχερείας ἦτο φυσικὸν νὰ συγαντήσῃ. Ὑπῆρξεν ἐπιπροσθέτως περιορισμὸς, διότι οὕτω περιορισμένην ἠθέλησαν τὴν δράσιν καὶ τὴν ἐρευναν τῆς ἀνακρίσεως οἱ ὑπὸ τὴν ἐπίμονον πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐξαναγκασθέντες εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς. Δὲν ἐλησμονήθη δὲ ἀκόμη ποῖαι προσπάθειαι κατεβλήθησαν διὰ νὰ συσκοτισθῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτερον ἡ ἀλήθεια τῶσον διὰ τῶν τεθέντων περιορισμῶν ὅσον καὶ διὰ τῆς συνθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀλλ' ἡ αἰξ τοῦ αἰσωπεύον μύθου εἶπεν εἰς τὸν προσπαθῆσαντα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σιγὴν τῆς αἰσώπου: «εἰ ἐγὼ σιωπήσω, τὸ κέρας κεκράσεται». Οὕτω καὶ ἐν προκειμένῳ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ στραγγαλισθῇ ἡ ἐκ τῶν γεγονότων προκύψασα ἀλήθεια καὶ πι-

στοποιείται κατά τὸν ἐπισημότερον ἤδη τρόπον δι' ὑπὲρ τῶν οἰκονομικῶν ἐννοχῶν τῆς μεγάλης συμφορᾶς, ἥτις ἐπληξε τὴν Πατριδα, οἱ δύο ἐκεῖνοι πανάθλιοι συνταγματάρχαι οἵτινες, διὰ τὰ συγκαλύπτουν τὸ αἴσχος τῆς προδοτικῆς καὶ αἰσχρᾶς φυγῆς τῶν, ἀντίρριπτον μετὰ τῶν συνενόχων τῶν τὸν ἡμιμον κράτος, ἐδολοφόνησαν ἔξ τιμίους καὶ πολυτίμους διὰ τὴν χώραν ἄνδρας καὶ κατεσπίλωσαν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἀκόμη δὲ σήμερον αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναφερόμενοι ὡς συνυπεύθυνοι, μισθοδοτοῦνται μὲ ὑπερλόγους μισθοὺς ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ καταπλιπτικῶς φορολογουμένου λαοῦ καὶ μαινοῦν ἀκόμη τὸν τίτλον καὶ τὴν τιμὴν στολὴν τοῦ Ἑλλήνος ἀξιοματιχοῦ.

Δὲν πρόκειται ὅμως ἐνταῦθα νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἀφαιρεθῇ τὸ ταχύτερον ἀπὸ τοὺς ἀναξίους τοῖνους πᾶς τίτλος, χάριν αὐτῆς τῆς τιμῆς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς χώρας. Μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ τονίσωμεν δι' ἣν ἔρευνα διὰ τὰ ἀποδῇ ἐξυτηρευτικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πλήρη ἐξυγίανσιν τοῦ στρατεύματος, ὥφειλε νὰ μὴ περιορισθῇ μόνον εἰς τὰ ἀπὸ τῆς 12ης Αὐγούστου 1922 γεγονότα. Ἡ ἐξέτασις τῶν αἰτίων τῆς καταστροφῆς ἔδει νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὁλόκληρον τὴν χρονικὴν περιόδον τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας, νὰ ἐρευνηθῇ ἡ δρᾶσις τῶν προτέρων διοικήσεων τῆς Στρατιᾶς, ἰδιαίτητα δὲ τοῦ πρώην ἀρχιστρατήγου κ. Παπούλα καὶ τοῦ ἐπιτελείου του, νὰ καθορισθῇ ἀκόμη κατὰ πόσον συνετέλεσαν εἰς τὴν καταστροφὴν οἱ λιποτακτῆσαι μετὰ τὴν 1ην Νοεμβρίου τοῦ 1920 καὶ οἱ διὰ τῆς δημοσιογραφικῆς ἢ κομματικῆς τῶν προπαγάνδας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ δραστηρίως ἐργασθέντες ἀντιεθνικῶς κατὰ τὴν κρίσιμωτάτην ἐκείνην περίοδον.

Τὸ δι' τὰ αἷμα τῆς καταστροφῆς πρέπει νὰ ἀναζητηθῶν πρὸ τῆς 12ης Αὐγούστου τοῦ 1922, ἐτινίσθη, ὡς γνωρίζομεν, ἐνώπιον τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ παρὰ τῶν πλείστων τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνεγνωρίσθη τοῦτο.

Ἐλευθερία πενταρχίας καὶ συνοχῆς ὑπῆρξε τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς διοικήσεως τῆς Στρατιᾶς ἀπὸ τῆς 8ης Νοεμβρίου τοῦ 1920 μέχρι τῆς 22ας Μαΐου τοῦ 1922. Περὶ τούτου πλείστα ἴσα τεκμήρια ἀνευρίσκομεν εἰς τὸ ἐκδοθὲν ἐσχάτως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Παπούλα ἢ ἔστω ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν του βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἀγωνία ἐνὸς Ἑθνους». Ἐν σελίδι 104 ἀνα-

γινώσκουμεν τὰ ἐξῆς περὶ ἐπεισοδίου συμβάντος μετὰ τὸν τότε διοικητοῦ τῆς XIII Μεραρχίας ὑποστρατήγου Διγενῆ καὶ τοῦ Πλαστήρα:

«Τὴν πρωίαν τῆς 24 Ἰουλίου ἡ XIII Μεραρχία συνεκρούσθη δι' ἐνὸς Συντάγματος τῆς μετὰ τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐχθροῦ. Ἡ θέσις τὴν ὑποῖαν προσέβαλεν ὑπερησπίζετο ὑπὸ ἰσχυροτάτου ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ, τὸ ὅποιον εὐθὺς ὡς ἀνεφάνησαν οἱ ἡμέτεροι, ἤρχισε νὰ βάλῃ καταγιστικὰ πυρὰ ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς ἐκεῖ εὐρισκομένης πρὸ τῶν ἐχθρικών θέσεων μικρᾶς ἐκ τριῶν περὶπου χιλιομέτρων πεδιάδος. Ἐκ τῆς πεδιάδος ταύτης ἦσαν ἡναγκασμένοι νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ οἱ ἡμέτεροι, διότι ἐκατέρωθεν αὐτῆς καὶ εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἀπόκρημνοι ὄρεινοι ὄγκοι δὲν ἐπέτρεπον ἑτέραν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ κίνησιν ἄνευ τῆς ἀπωλείας πολυτίμου χρόνου. Ὁ στρατηγὸς κ. Διγενῆς ἀντιληφθεὶς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐπιχειρήσεως ἐκείνης καὶ ἰδίᾳ τὸ ἐπίπονον τῆς διεξαγωγῆς αὐτῆς ἔσπευσε νὰ καλέσῃ παρ' αὐτοῦ τὸν τότε Διοικητὴν τοῦ ὑπ' αὐτὸν 5)42 Συντάγματος τῶν Εὐζώνων ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΝ ΠΛΑΣΤΗΡΑΝ, τὸν ὅποιον καὶ διέταξε νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἐχθρικών ἐκείνων θέσεων διὰ τοῦ συντάγματος του τονίσας εἰς αὐτόν, ὅτι ἀνέθετε τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην εἰς τὸ Σύνταγμα τῶν Εὐζώνων διότι εἶχε τὴν γνώμην ὅτι οὗτοι θὰ διεξήγαγον αὐτὴν εὐχερέστερον καὶ ἀσφαλῶς. Παραδόξως ὅμως ὁ κ. Πλαστήρας ἀντὶ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν δοθείσαν διαταγὴν ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην καὶ δικαιολογούμενος διὰ τὴν ἄρνησιν του αὐτὴν ἀπήντησεν εἰς τὸν κ. Διγενῆν ἔχων πρὸ ὧψιν του τὴν βαλλομένην ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ πεδιάδα:

—ΚΥΡΙΕ ΜΕΡΑΡΧΕ, ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΝΝΟΩ ΝΑ ΚΑΨΩ ΤΟΥΣ ΕΥΖΩΝΟΥΣ ΜΟΥ!»

Εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον τονίζεται, ὅτι τὸ ἐπεισοδιὸν τοῦτο συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρξῃ σύντονος καὶ συγχρονισμένη ἡ δρᾶσις τῆς XIII Μεραρχίας πρὸς τὴν τῆς V τοιαύτης, ἥτις ὑπέστη ὡς ἐκ τούτου ἰσχυροτάτην πίεσιν τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀναμφισβητήτως ἡ Διοίκησις τῆς Στρατιᾶς ἔλαβε γνώσιν τῆς ἀπειθαρχίας ταύτης τοῦ Πλαστήρα. Ἀλλ' ἡ ἐλαστικότης τοῦ χαρακτηρῶς, ἥτις πολλὰ καὶ βραδύτερον διεπιστώθη, δι' ἣν διέκρινε τοὺς ἐν τῇ Διοίκησει τῆς Στρατιᾶς, διὰ τὰ μὴ ὑποπεινῶμεν καὶ ἄλλους ὑποκρυπτομένους δεσμούς, δὲν ἀφῆκε νὰ δράσουν οἱ στρατιωτικοὶ κανονισμοί, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔδει ἀμέσως νὰ συλληφθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς δίκην ὁ ἀπειθήσας συνταγματάρχης ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀντικατασταθῇ.

Καὶ ἄλλα ὅμως ἀρκετὰ χαρακτηριστικὰ ἀποκαλύπτονται, δι' ἐπὶ παραδείγματι τὰς γνώμας τοῦ ἐπιτελείου τῆς Στρατιᾶς ἐπιρρέαζον ἀνεύθυνοι σύμβουλοι κλπ.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς, ἐφημερίδες τινὲς ἐξῆραν τὸ συντελεσθὲν ἐσχάτως ἔργον πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ. Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸσον ἡ κυβερνησις Μιχαλακοπούλου, ὅσον καὶ ἡ κυβερνησις Παγκάλου, ἰδιαίτερος δὲ ἡ τελευταία, ἐμερίμνησαν διὰ τὸν ἀνεφοδιασμόν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐκγύμνασιν τῶν ὑπὸ τὰ ὅπλα ἀνδρῶν. Γνωρίζουν ὅμως κάλιον ἡμῶν οἱ σήμερον κυβερνῶντες, ὅτι οὔτε οἱ καινουργεῖς τελαμῶνες, οὔτε αἱ ὑπὲρ τὴν πρωτεύουσιν πτήσεις τῶν ἀεροπλάνων, οὔτε οἱ ρυθμιζοὶ βηματισμοὶ τῶν ἀνδρῶν ἀποτελοῦν τὰς βάσεις ἀναδιοργάνωσεως τοῦ στρατεύματος. Πρὸ παντὸς ἄλλου χρειάζεται ἡ ἀνύψωσις τοῦ κύρους τοῦ στρατεύματος ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, ἐνώπιον τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης. Τὰ στελέχη, δηλαδὴ οἱ ἀξιωματικοί, ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ στρα-

τοῦ μιᾶς χώρας. Διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ κύρους τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὅπως καταστῇ οὗτος ἄξιος τῶν ἐθνικῶν προσδοκιῶν, πρέπει νὰ σιγματοιοῦν ὅσοι δὲν ἐπράξαν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ τὸ καθήκον τῶν, ὅσοι εἴτε δι' ἑλλειψιν χαρακτηρῶς εἴτε ἐξ ἀνικανότητος συνετέλεσαν εἰς τὴν πρὸ τῆς κατεστροφῆς παράλυσιν τοῦ στρατεύματος, πρὸ παντὸς δὲ νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ ὑπηρετοῦντες εἰσέτι δοσιδῶροι καὶ νὰ τεταπεινωθῶν αἱ εἰς τὴν πολιτικὴν ἀναμίξεις τῶν ἐνεργεῖα στρατιωτικῶν.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς στρατηγὸς Ζιράρ ἐπανειλημμένως, ὡς γνωρίζομεν, διεδήλωσεν, ὅτι μὲ τὰ σημερινὰ στελέχη καθίσταται δυσχεροτάτη, ἂν μὴ ἡ δύναντος, ἡ πραγματικὴ ἀναδιοργάνωσις τοῦ στρατεύματος. Ἀς ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἀλήθειαν κατὰ πρόσωπον μὲ θάρρος, διὰ τὰς δυνήδων νὰ βαδίσωμεν πρᾶγματι πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γαλήνης καὶ τῆς τιμῆς τῆς χώρας.

ΑΓΓΕΛΟΣ Ι. ΤΡΩΙΑΝΟΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

Εἰς τὴν ὁλότητα σχεδὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἐνεφανίσθη τὸ συναλλαγματικὸν ζήτημα, ὀφειλόμενον εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Ἑθνικοῦ Νομίσματος ἐκείνης πρώην ἐμπολέμου χώρας ὡς ἐκ τῆς ἀθρόας ἐκδόσεως χαρτονομίσματος ἀκαλύπτου, τῆς συνάψεως ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δανείων, καὶ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων.

Ἡ πρώτη συνεπὴς ἀφορμὴ τῆς πτώσεως τῆς Ἑθνικῆς μονάδος ἐκείνης χώρας ὑπῆρξεν ἡ πληθωρική κυκλοφορία χαρτονομίσματος, τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ δάνεια καὶ τὰ ἐντόκα γραμμάτια.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐπίσης σπουδαίως ὑπολογίσμα αἷμα συνετέλεσαν εἰς τὴν μετὰ τὸν πόλεμον, ὑποτίμησιν τῶν νομισμάτων τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ ἰδίᾳ αἱ ὑπέρογκοι ὑποχρεώσεις ἅς ἀνελάμβανον νὰ καλύψωσιν οἱ κρατικοὶ αὐτῶν προϋπολογισμοί, λόγῳ τῶν τόκων τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δανείων, τῶν συντάξεων ὁφειλῶν καὶ χηρῶν, τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἐνεκεν τῆς ἀκριβείας τοῦ βίου, καὶ τῆς δημιουργίας τέλους ἐτέρων πολυεξόδων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν

πρὸς συγχρονισμὸν τῆς κρατικῆς μηχανῆς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Αἱ τοιαῦται ὅμως ὑποχρεώσεις τοῦ Προϋπολογισμοῦ παρήγαγον ἐτησίως τεράστια ἐλλείμματα, ἐπιδρῶντα δυσμενῶς ἐπὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Νομίσματος, ἡ ὑποτίμησις τοῦ ὁποίου ἐπεβάθυνεν ὁλόκληρον τὴν Κοινωνίαν καὶ ἰδίᾳ τὰς βιοπαλαιστικὰς τάξεις.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς μὴ ἐπιτεύξεως μέχρι σήμερον Ἰσοζυγίου ἐν τοῖς Προϋπολογισμοῖς αὐτῶν, τὰ ἴδια Κράτη δὲν ἐπέτυχον εἰσέτι καὶ τὸ Ἐμπορικὸν τῶν ἰσοζυγίων, εἰδικῶς δὲ, ἀπὸ τοῦ 1915 μέχρι τοῦ 1918, τῆς λήξεως δηλαδὴ τοῦ πολέμου, μόνον εἰσαγωγὴ δύναται τις νὰ εἴπῃ ἐγένετο εἰς τὰ περισσότερα ἐμπολέμια Ἑθνη πληρωσμένη διὰ δανείων ἢ χρυσοῦ νομίσματος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1919 καὶ ἐντέθεν νὰ μὴ παρουσιάζεται εἰς τὰ Ἐμπορικὰ Ἰσοζύγια ποῖα τις βελτίωσις, πάντοτε ὅμως ἐμφανίζουσι ταῦτα σχετικὴν παθητικότητα.

Ἦτο πολὺ φυσικὸν νὰ ἐμφανισθῶσι τὰ ἐλλείμματα ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν Ἐμπορικῶν Ἰσοζυγίων κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον καθόσον αἱ ἐργατικαὶ χεῖρες ἔλλειπον διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν, αἱ δὲ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρή-

σεις μετεωρήθησαν σχεδόν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν παρασκευὴν πολεμικοῦ ὀπλοῦ, ἐνῶ ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου μέχρι σήμερα ἐντατικῶς ἀσχολοῦνται ὅλα τὰ Κράτη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν παντὸς παραγωγικοῦ πλούτου αὐτῶν, βελτιώσαντα τὴν Συγκοινωνίαν, Βιομηχανίαν καὶ Ναυτιλίαν καὶ προστατεύοντα ἰσχυρῶς τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς χώρας αὐτῶν.

Πλὴν παρ' ὅλα τὰ λαμβανόμενα μέτρα, παρ' ὅλας τὰς κρατικὰς δαπάνας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, παρ' ὅλους τοὺς φορολογικοὺς νόμους, εἰσέτι δὲν ἐπέτυχον οὔτε τοῦ Προϋπολογισμοῦ οὔτε τοῦ Ἐμπορίου τὴν ἰσοκρίσιν. Τούναντίον παρατηρεῖται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος σημαντικὴ αὐξήσις ἐξόδων ἐν τοῖς Προϋπολογισμοῖς μετὰ μεγαλειτέρων ἐνίοτε ἐλλειμμάτων.

Ταῦτα πάντα βεβαίως παρουσιάζουσι τὴν εἰκόνα ὅτι, ὑπὸ τὴν κρατοῦσαν τάξιν πραγμάτων, δὲν θὰ ἐξισωθῇ οὐδέποτε Προϋπολογισμὸς Κράτους ἀσθενούντος νομισματικῶς παρὰ μόνον μετὰ χειρουργικῆν ἐπέμβασιν.

Ἄλλ' ὑπάρχουσιν οἱ γενναῖοι καὶ ἱκανοὶ χειρουργοὶ; Πιθανὸν ναί: ἀλλ' οὐδὲν δύνανται νὰ πράξωσιν ἐφ' ὅσον «ἡ Οἰκονομία τῆς Χώρας σχεδὸν ἔχει μὲ τὴν πολιτικὴν».

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ κύρια αἷτια τῶν νομισματικῶν κρίσεων.

Ἡδὴ ἂς ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως τῆς ἡμετέρας χώρας, διότι αὐτὸ πρωτίστως ἐνδιαφέρει τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν.

Καὶ παρ' ἡμῖν, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, δὲν ἔλλειψαν τὰ ἑκατὰ ἔξοδα λόγῳ τῶν προαναφερομένων αἰτίων, ἐξαιρετικῶς ὅμως εἰς ἡμᾶς ἐστοίχισεν ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ ὡς ἐκ τῆς ἀπωλείας ὕλικου πολέμου ἀξίας ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων καὶ τῆς στερήσεως τῶν οἰκονομικῶν προσόδων ἃς ἐξησφάλιζεν ἡμῖν ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν ἐκ τῆς παραχωρηθείσης μεγάλης ἐκτάσεως ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Ὡσαύτως ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομμύριον προσφύγων συνεκεντρώθη εἰς τὴν Μικρὰν Ἑλλάδα ἄνευ καὶ τοῦ ἐλαχίστου οἰκονομικοῦ μέσου, διὰ τοὺς ἀνθρώπους δ' αὐτοὺς ἐδαπάνησεν ἡ Ἑλλάς δυσαναλόγως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν τῆς εὐρωστίας ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων διὰ τὴν πρώτην συντήρησιν αὐτῶν, καὶ δάνειον ἐξωτερικὸν συνήψε μὲ ὄρους ἀρχοῦντως ἐπαχθεῖς.

Δὲν ἐφθασαν ὅμως μόνον ταῦτα, ἐχρεώσθη διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς Χώρας, καὶ παμμέγιστον ποσὸν εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων, ἵνα προμηθευθῇ πολεμικὸν ὕλικόν διὰ τὸν στρατὸν τῆς

ξηρᾶς, ἐπισκευάσῃ τὸν Ἑθνικὸν Στόλον καὶ παραγγείλῃ νέας μονάδας πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ.

Προσέτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐγένοντο ἐξαιρετικῶς μεγάλα εἰσαγωγὰ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ αὐξηθέντος πληθυσμοῦ τῆς Χώρας ἀποτόμως κατὰ ἓν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον περίπου, ἐπίσης μεγάλα εἰσαγωγὰ ὕλικῶν ἀνοικοδομήσεως, ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσαλονίκῃ, καὶ μηχανημάτων διὰ τὰς ἐγκατασταθείσας νέας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις: αἱ τοιαῦται ἐννοεῖται εἰσαγωγὰ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξαγωγὴν συναλλάγματος, χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἀνάλογος εἰσαγωγὴ τοιούτου.

Δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ τις, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη ἐν καιρῷ θὰ ἀποδώσῃ τοὺς καρποὺς αὐτῆς, διότι αἱ ἰδρυθεῖσαι ἐπιχειρήσεις θ' ἀποδώσωσι πραγματικὸν πλοῦτον τόσον εἰς βιομηχανικὰ ὅσον καὶ εἰς γῆνα προϊόντα χάρις εἰς τὴν ἐργατικότητα τῶν προσφύγων. ἐὰν δ' ἡ Ἑλλάς δυνήθῃ, καὶ δύναιται, νὰ εἶναι αὐτάρκης τοῦλάχιστον εἰς σίτον καὶ ὄσπρια, ὡς καὶ εἰς βιομηχανικὰ τινα προϊόντα, ἐλαχίστη ἐξαγωγὴ ξένου συναλλάγματος θὰ ἐνεργεῖται κατ' ἔτος, ἐκ τοῦ εἰσαγομένου δὲ συναλλάγματος ἐκ τοῦ καπνοῦ, τῆς σταϊδῆς, τοῦ ἐλαιολάδου κτλ. θὰ ἀπομένῃ ἐν τῇ Χώρα ἑτησίως καὶ μικρόν τι ἀπόθεμα, διαθέσιμον διὰ τὰ ἰσχνὰ ἔτη τῆς παραγωγῆς.

Πάντα τ' ἀνωτέρω δύνανται τις νὰ θεωρήσῃ ὑποσδῆποτε παραγωγικὰ μέσα: ἀλλ' ἡ διενεργηθεῖσα σπατάλη ἀπὸ τοῦ 1923 μέχρι τέλους 1925 ὑπὸ τῆς ὀλότητος σχεδὸν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις εἶναι ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς, ἐστοίχισεν οὐκ ὀλίγον συναλλαγματικῶς, καθότι χιλιάδες αὐτοκινήτων, εἰδῶν πολυτελείας εἰς τοῖς φημα καὶ εἴδη ἱατικῶς εἰσῆχθησαν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀξίας ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων. ἐν γένει δὲ οὐδὲν πνεῦμα οἰκονομίας ἐπεκράτησε παρὰ τῷ κοινῷ ὅφ' οἰανδῆποτε μορφήν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Τὴν γεγονόν ταῦτα βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶχεν ἄμεσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας τῆς Χώρας, ἰδοὺ ὅμως σήμερον τ' ἀποτελέσματα τῆς σπατάλης, ἅτινα ἐπέφερον τὴν γενικὴν ἐν ταῖς πρωτεύουσιν πόλεσι τῆς Ἑλλάδος οἰκονομικὴν δυσπραγίαν, ἐνῶ τούναντίον οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔνεκον ἀφ' ἐνός τῶν περιορισμένων δαπανῶν αὐτῶν, ἀφ' ἐτέρου ἔνεκον τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων αὐτῶν εἰς ἐξαιρετικῶς ὑψηλὰς τιμὰς εὐημεροῦσιν.

Ποῖον λοιπὸν ἔσεται τὸ ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς τοιοῦτοτρόπως διαπλάσεως οἰκονομικῆς μας καταστάσεως; Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν τὸ ἔλλειμμα τοῦ Ἐμπορίου Ἰσοζυγίου θὰ συμκρινθῇ λόγῳ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι μειώσεως τῆς εἰσαγωγῆς

γῆς ὡς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας τοῦ ἀστικού πληθυσμοῦ. Ἡ τοιαύτη μείωσις τῆς εἰσαγωγῆς θὰ ἐπέφερον ὑποτίμησιν τοῦ ξένου συναλλάγματος ἐὰν ἀντιθέτως δὲν ἀντέδρα τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅπερ θὰ εἶναι εἰς ἄκρον ὀγκῶδες καθόσον ὄχι μόνον οἱ ἄμεσοι φόροι θὰ ἐλαττωθῶσιν ὑπερβολικῶς ἔνεκον τῆς ἀνεργείας, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔμμεσοι τοιοῦτοι λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως.

Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν καλὴτέραν αὐρίον; ἰδοὺ τὸ ἐρώτημα. Δυστυχῶς, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, οὐδεμία Κυβέρνησις, οὔτε δικτατορικὴ, οὔτε πολιτικὴ εἶναι δυνατόν νὰ λάβῃ τὰ ἐνδεικνύμενα ὑπὸ τῶν περιστάσεων μέτρα, διότι τοῦτο θὰ δυσχερέστα ἀσφαλῶς πὰ πεντήκοντα ἑκατοστὰ τῶν Ἑλλήνων: νὰ ἐπιβάλλῃ ἀκόμη νέας φορολογίας; ἐπίσης ἀδύνατον, καθότι ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι ὁ φορολογούμενος λαὸς δὲν ἀντέχει οὐδ' εἰς τὰς ὑφιστάμενας φορολογίας: νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν; ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ὁρων-ἄδωρον, δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ καταστρεπτικὸν ἐφόσον πρόκειται νὰ διατεθῇ τοῦτο πρὸς κάλυψιν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ: Νὰ συνάψῃ ἐσωτερικὸν δάνειον; ἀλλὰ ποῖος θὰ δανείσῃ τὸ Κράτος, ὅφ' οἰουσδῆποτε ὄρους καὶ ἂν ἐκδοθῇ τοῦτο; ἢ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὰ εἰς δρχμας Ἑθνικὰ δάνεια εὐρίσκωνται εἰς τοιαύτην ὑποτίμησιν, εἰδικῶς δὲ τὰ δύο ἀναγκαστικὰ τὰ ἀποφέροντα τὸν μεγαλύτερον τόκον τιμῶνται τοῦ μὲν 1922 μὲ δεδουλευμένον τόκον 86 ο), τοῦ δὲ 1926 58—60 ο); ἐκτὸς τούτου ὅμως καὶ οἱ δυνάμενοι νὰ δανείσωσι τὸ Κράτος φοβοῦνται, μετὰ τὴν τύχην ἣν ἔλαβον τὰ ἔντοκα γραμμάτια ἅτινα ἦσαν ποικιλοτρόπως ἐξησφαλισμένα.

Τὴν δυσπιστίαν ταύτην τοῦ κοινῷ ἐγκαίρως ἀντιληφθέντες οἱ κατὰ καιροὺς διευθύναντες τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δὲν προέβησαν εἰς τὴν ἐκδοσιν ἐσωτερικοῦ δανείου, αἱ ἀνάγκαι ὅμως τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐξηνάγκασαν τοὺς νὰ προῶσι δις ἐντὸς τετραετίας εἰς τὴν διχοτόμησιν τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ χαρτονομίσματος, ἐξ ἧς διχοτομίας οὐδεμίαν ὀφέλειαν ἔσθεν ἡ Ἑθνικὴ Οἰκονομία, καλυφθέντος μόνον τοῦ κυμαινόμενου χρέους, ἐνῶ ὁ φορολογούμενος λαὸς ὀφείλῃ νὰ πληρώνῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δύο ἀναγκαστικῶν δανείων ἀξίας περίπου 3.500 ἑκατομμυρίων δρχμῶν. Ἄλλ' εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ βιομηχανία τῶν δανείων τούτων, ἅτινα, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐπαυξάνουσι τὴν δυσπιστίαν τοῦ κοινῷ πρὸς τὸ Ἑθνικὸν νόμισμα;

Ἰσως ἡ ἐντύπωσις ἡμῶν νὰ χρωματίζεται μὲ τὰ πλέον ἀπαισιόδοξα χρώματα: ἀλλὰ μὴπως τὸ παρελθόν δὲν εἶναι πάντοτε ὁ ὁδηγὸς

τοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος; ποῦ δὲ πρέπει νὰ βασισθῇ τις, εἰς τὰ γεγονότα ἢ εἰς τὰς ἀριστολογίας περὶ αἰσίου μέλλοντος;

Ὅπως λοιπὸν καὶ προηγουμένως ἀναφέρεται, χρειαζόμεθα ἐπιδέξιον χειρουργόν, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει μελετημένου προγράμματος καὶ ἀπερίσπαστος ἀπὸ τὴν πολιτικὴν διαμάχην, ἀδιαφορῶν ἂν θὰ εἶναι συμπαθῆς ἢ ὄχι, ἐνεργῇ δραστηρίως ἐκτελὼν τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ ἀστραπιαίως, μὲ πᾶσαν δ' ἐπιφύλαξιν, ἵνα μὴ λαμβάνῃ γνώσιν ἢ ἐνεδρεύουσα κεροσκοπία τῆς ὁδοῦ Ἀριστείδου καὶ Σοφοκλέους.

Τὰ ληφθησόμενα μέτρα πρέπει καὶ θὰ ᾧσιν ὀδυνηρὰ διὰ νὰ εἶναι τελεσφόρα. Ἄλλ' ἡ ἐξυγίανσις τῆς δρχμῆς ὄχι μόνον δὲν θὰ ζημιώσῃ, ἀλλ' ὅλως ἀντιθέτως θὰ εἶναι εὐεργετικὴ διὰ τὴν ἑλὴν Ἑθνικὴν Οἰκονομίαν τῆς Χώρας, θὰ ὠφελήσῃ δὲ γενικῶς τὸ Ἐμπόριον, τὴν Βιομηχανίαν καὶ τὴν Ναυτιλίαν.

Πιθανὸν ἐκ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς δρχμῆς νὰ ζημιωθῶσιν ἅτομα τινα, τὴ πλείστον ὅμως τούτων ἀπέκλινται πλοῦτον εἰς δρχμας ἐκ τῶν περιστάσεων, ἀκόπως, οὐγ' ἂν ἐπ' ἀξία: περὶ στάσεις δ' ἐννοοῦμεν τὴν ἔνεκον τῶν ἀξιομαθῶσων τῆς δρχμῆς αὐτόματον ὑπερτίμησιν ἀκινήτων καὶ ἀξιών. ὡς καὶ τὰ κέρδη τῶν ἐγγωρίων προϊόντων τὰ παραγματοποιήθηκα ἐκ τῆς δυσαναλόγου πωλήσεως αὐτῶν πρὸς τὴν προπολεμικὴν ἀξίαν.

Διὰ νὰ ἐπέλθῃ ὅμως ἡ ἐξυγίανσις καὶ ἡ σταθεροποίησις τῆς δρχμῆς, δὲν ἀπαιτοῦνται ὅλον τὰ ληφθησόμενα μέτρα ὡς πρὸς τὸ συνάλλαγμα, ἀπαιτεῖται ἀπαραίτητος καὶ παραλληλως πρὸς τὰς ὡς ἔνω ἐνεργείας, καὶ τὸ Κρατικὸν καὶ Ἐμπορικὸν Ἰσοζύγιον, ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ᾧσιν ὁ ὁδηγὸς τοῦ ἐκάστοτε ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὑπὸ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀναδειχθησόμενων ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐν μέλλοντι, ὅτι ὅπως εἰς οἰουσδῆποτε ἰδιώτης δὲν δύναται νὰ δαπανᾷ περισσώτερά τῶν ὅσων ἔχει, οὕτω καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δὲν δύναται νὰ δημιουργῇ δαπάνας ἢ νὰ πληρώνῃ τὰς ὑφιστάμενας τοιαύτας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπολύτως προϋπολογιζόμενων ἐσόδων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν παραγματοποιουμένων εἰσπραξέων. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ δὲ πνεῦμα πρέπει νὰ διέπεται ἡ Δημοσία Ὑπηρεσία καὶ διὰ τὸ Ἐμπορικὸν Ἰσοζύγιον.

Μόνον λοιπὸν μέτρα δρχματικά, καὶ ὀδυνηρὰ ἴσως ὀλίγον, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐξυγιάνουσι τὸ Ἑθνικὸν μας νόμισμα, κατὰ τὴν γνώμην δ' ἡμῶν ἀπαιτοῦνται ταῦτα, διότι ἀπεδείχθη ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτώσεως τοῦ Ἑθνικοῦ μας νομίσματος, ὅτι τὰ

ληφθέντα, διάσποτε μέτρα υπήρξαν καταστρεπτικά εις την Έθνικὴν μας Οικονομίαν, εὐεργετικά δὲ μόνον διὰ μίαν τάξιν κερδοσκόπων, ἥτις καὶ οὐδεμίαν προσφέρει ἡθικὴν ἢ ὕλικήν ἐνίσχυσιν εἰς τὴν Χώραν ἡμῶν.

Ἐπὶ τῆς προχείρου δὲ τηρηθείσης οἰκονομικῆς ταύτης πολιτικῆς ἐνεδρεύουσα ἡ κερδοσκοπία ἐκαρποῦτο ἀκόπως κέρδη, εἰς βάρος τῆς Έθνικῆς μας Οικονομίας, διὰ τῆς ὑπερτιμῆσεως καὶ ὑποτιμῆσεως τοῦ Έθνικοῦ μας νομίσματος, δημιουργήσασα τὴν σπατάλην καὶ τὴν ὑπερτίμησιν τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης, τὴν ζημίαν τοῦ Δημόσιου ἐκ τῆς προμηθείας τοῦ σίτου καὶ τὴν ὑπερμετρον κατανάλωσιν εἰδῶν πολυτελείας, χωρὶς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον νὰ εἰσπράττει οὐδ' ὅβολον παρ' αὐτῆς.

Σήμερον δ' ἀκόμη καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῆς διαχειρίσεως τοῦ συναλλάγματος ἐκ τῆς Έθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἡ μεταβίβασις αὐτῆς εἰς τὸ Ὑ-

πουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἔσχεν οὔτε θὰ ἔχῃ, μόνον δ' ἡ καιροφυλακτοῦσα κερδοσκοπία ἐξεμεταλλεύθη καὶ ἐν προκειμένῳ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ κοινού, καταρρίψασα τὸ συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου 10—12 μονάδας διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ πάλιν τοῦτο εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον.

Ἀνάγκη συνεπῶς ὅπως παύσωσιν αἱ πρόχειροι ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων δηλώσεις τῶν ἀρμοδίων, ἵνα μὴ παράγονται ὀλέθριοι διὰ τὴν συναλλαγματικὴν τιμὴν τῆς δραχμῆς ἐντυπώσεις.

Ἐν συμπεράσματι φρονούμεν, ὅτι μόνον μελετημένη χειρουργικὴ ἐπέμβασις εἶναι δυνατὴ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ Έθνικοῦ μας νομίσματος, ἄλλως ὅπως βαδίζομεν ἀπὸ τοῦ 1922 οἰκονομικῶς ἡ κεκτημένη ταχύτης θὰ μᾶς πᾶσῃ εἰς τὸ βάραθρον.

Σ. Μπ.ς

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ο ΑΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ

Ο ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης τὴν Γαλλίαν ἰδίως βασανίζει τὸ πρόβλημα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὅτι πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ὁργανώσεις ἀγωνίζονται, μετὰ τὸν πόλεμον ἰδίως, ὅποτε ἡ κρίσις λόγῳ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κενῶν παροουσιάζεται ἐντονωτέρα, νὰ ἐπιτύχουν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων, ὅστις μετὰ δυσκολίας ἰσοφαρίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν θανάτων. Δὲν εἶναι ὅμως ἴσως ἀρκετὰ γνωστόν, ὅτι πρόβλημα πληθυσμοῦ ἐκδηλοῦται ὁσημέραι ζωτικώτερον καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀκριδῶς τὸ ἀντίθετον πρὸς τὸ πρῶτον. Δὲν πρόκειται περὶ αὐξήσεως, ἀλλὰ τοῦναντίον περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων, περὶ μετριασμοῦ τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ, ὅστις ἀρχίζει νὰ θεωρῇται μία ἀπὸ τὰς σημαντικώτερας ἀποφύεις τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦτον αἱ στατιστικαὶ ὁμιλοῦν εὐγλώττως. Κατόπιν τῶν ἐρευνῶν τῶν γενομένων ὑπὸ τὴν ἀναπόσπαστον ἀνάγκην τοῦ μεγάλου πολέμου ἐν σχέσει μετὰ τὴν μεγίστην δυνατὴν ἀπόδοσιν τῆς γῆς τῆς Μεγ. Βρετανίας εἰς τροφὰς καὶ ἄλλα εἶδη πρώτης ἀνάγκης, μέλη τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐδήλωσαν, τὸ 1922, χωρὶς κα-

ρεῖς νὰ διαμαρτυρηθῇ ἡ νάντικροῦση τὰς ἀνακοινώσεις του, ὅτι ἡ χώρα δὲν ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἐδάφους παρὰ τὸ ἥμισυ τῶν ἀναγκασιούτων εἰς τὸν σημερινὸν πληθυσμὸν τῆς τροφῶν.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦτου, εἰς τὴν βιομηχανίαν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀεργῶν κυμαίνεται ἀπὸ τοῦ 1919 μετὰ τὸ ἐνὸς καὶ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου. Πρὸ τοῦ πολέμου ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκυμαίνεται περὶ τὰς 200 χιλ. Ὡστε καὶ ἂν ἡ χώρα ἐπανήρχετο εἰς τὰς προπολεμικὰς βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς συνθήκας, θὰ ἔμενε πάλιν ἡμῖς τοῦλάχιστον ἑκατομμύριον ἀεργῶν. Ἐν τῷ μεταξύ, τὴν 15 τοῦ παρελθόντος μηνὸς οἱ ἀεργοὶ ἀνῆρχοντο εἰς 1.070.800 ἀκριδῶς. Ἡ αὐξουσα δὲ βιομηχανοποίησις τῆς ὑδρογείου ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὸ νὰ στερηθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ Μεγ. Βρετανία τοῦ παλαιοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ὡς «ἐργαστηρίου τοῦ κόσμου» (WORKS HOP OF THE WORLD).

Ὁ ἀριθμὸς ὅλων τῶν γεννήσεων παραμένει σχετικῶς ὀληρὸς. Συνφώνως πρὸς τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς, 400 χιλ. νέα ἄτομα προστίθενται κατ' ἔτος εἰς τὸν πληθυσμὸν. Ἡ μετανάστευσις δὲν εἶναι πλέον δυνατὴ εἰς εὐρείαν κλίμακα οὐδὲ εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας, αἱτινες ἀποκρίσιν συνεχῶς μεγαλυτέραν αὐτονομίαν. Ἡ ἐπάνοδος

πρὸς τὴν γῆν δὲν θὰ ἦτο λύσις ἢ θὰ ἦτο λύσις μικρᾶς διαρκείας, ἐφόσον ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ἐγίνετο κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐπὶ πλέον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ νόμου τῆς ἐλαττουμένης παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους, ἡ ἐπάνοδος πρὸς τὴν γεωργίαν—σχέδιον πραγματοποίησεως τῆς ὁποίας δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ νέον ἀγροτικὸν πρόγραμμα τοῦ κ. Λόυδ Τζώρις—θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐλάττωσιν τῆς εὐημερίας τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐναντι τοῦ οὕτω τιθεμένου προβλήματος, ποία εἶναι ἡ στάσις τῶν ἰδυόντων κύκλων τοῦ ἔθνους; Πρὸς λύσιν αὐτοῦ ἐπὶ τίτων ἰδεῶν στηρίζονται ὁ κληρὸς, τὰ πολιτικὰ κόμματα, αἱ κοινωνικαὶ ὁργανώσεις, οἱ διαρροῦμενοι; Ἐνα μικρὸν γεγονὸς θὰ μᾶς δέσῃ ἐπὶ τὰ ἔγγραφα τῶν σκέψεων των. Τὸν Ἰούνιον τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ ἰδικόν μας εἰρηνοδικεῖον, ἐνὸς ἀπὸ τὰ ἀθλιότερα τμήματα τοῦ Λονδίνου, ἐδικάζετο μιὰ γυναῖκα ἐπὶ καθυστέρήσει μεγάλου ἀριθμοῦ ἐνοικίου. Ἐκρατοῦσεν ἓνα βρέφος εἰς τὴν ἀγκαλιάν τῆς καὶ ὁ δικαστής, δείχνων αὐτό, εἶπεν εἰς τὴν μητέρα:

—Ἰδοὺ μιὰ ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς καθυστέρησώς σας εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου.

—Ἐχω ἄλλα ἔξ σὺ σπῖτι, ἀπήντησεν ἐκείνη.

Καὶ ὁ δικαστής:

—Ἐ λοιπόν, λυποῦμαι διὰ λογαριασμόν σας. Θλίβομαι, διότι δὲν ἔχετε μάθει τὸν τρόπον νάποφεύγετε τὴν τεκνοποιίαν. Προκαλεῖτε τὴν δυστυχίαν σας καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς χώρας σας. Ὡς καὶ οἱ ἐπισκοποὶ σήμερον εἶναι τῆς γνώμης, ὅτι ἀποτελεῖ παραλογισμόν ἡ ἀπόκτησις πολλῶν παιδιῶν!

Πρόκειται περὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Διότι οἱ καθολικοὶ ἀκολουθοῦν ἐπιτελῶς ἀντίθετον πρόγραμμα. Τοῦτο, στηριζόμενον φυσικὰ ἐπὶ ὁδηγῶν ἐκ τοῦ Βατικανοῦ, ἀποβλέπει εἰς τὸν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρον πολλαπλασιασμὸν τῶν Ἀγγλων καθολικῶν, ὅστις θὰ ἐπέφερε νέαν ἰσχυροποίησιν τῆς θέσεως τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλὰ πολλὰ ἀγγλικανῶν ἀνωτέρων κληρικῶν ἡ στάσις ἐναντι τοῦ ζητήματος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὴν πεποιθῆσιν τῶν κύκλων, οἵτινες θεωροῦν τὸν ὑπερπληθυσμὸν ὀλέθριον διὰ τὴν χώραν των καὶ διακηρύσσουσιν τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἀναπαραγωγῆς

ὁρισμένης κατηγορίας ἀτόμων.

Ὁ διασημότερος τῶν κληρικῶν αὐτῶν εἶναι ὁ δόκιμος E. W. BARNES, διορισθεὶς ἐπὶ κυβερνήσεως Μακντόναλνι ἐπίσκοπος τοῦ Βίρμινγχαμ καὶ γνωστὸς διὰ τὰς ὑπερνεωτεριστικὰς θεωρίας του. Οὗτος, λοιπόν, πρὸ τινος ἐκήρυξεν ὅτι ἡ εὐημερία τῆς ἀνθρωπότητος ἠπειλεῖτο ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀνθρωπίνης ἀναπαραγωγῆς καὶ ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐκινδύνευε νὰ μηδενισθῇ ὑπὸ τῶν περισσότερο πολλαπλασιαζομένων κατοικούντων κοινωνικῶν τάξεων. Κατήγγελλε τὸν εὐρωπαϊκὸν ὑπερπληθυσμὸν εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ μεγάλου πολέμου καὶ παντὸς πολέμου ἐν γένει. Καὶ κατέληγε, διατυπώνων τὴν εὐχὴν, ὅπως ἡ φυλετικὴ ἀγωγή ὁργανωθῇ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν παράφρονα γονιμότητα.

«Θὰ ἦτο, συνεπείραινεν, φρόνιμον νὰ διαχθῶν τὰ μέλη τὰ μᾶλλον ἀπερίσκεπτα τῆς κοινωνίας, ὅτι αἱ πολυμελεῖς οἰκογένειαι εἶναι πρόσκομμα εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόοδον. Λέγουσιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ συμμορφοῦνται πρὸς τὴν ἐπιτολήν: Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε· οἱ ὁμιλοῦντες ὅμως τοιοῦτοτρόπως ἀπαλλάσσουσιν ἑαυτοὺς τοῦ κόπου νὰ σκεφθῶν, ἀναφέροντες ἓνα κείμενον ἀνεφάρμοστον ὑπὸ τὰς νεωτέρας συνθήκας».

Ἐκαστον ἔθνος, ἔλεγεν ἄλλοτε, ὀφείλει νὰ ἀναπτύσσεται κατὰ δύναμιν, ὅχι διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πολιτῶν του, ἀλλὰ διὰ τῆς καλλιτερέψεως τῆς ποιότητός των. Καὶ ἀκόμη: «Φοβοῦμαι, ὅτι θὰ παρέλθῃ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, ἕως ὅτου οἱ ἄνθρωποι ἀντιληφθῶν, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει διαφορά μετὰ τὸ ἰδεώδες τοῦ εὐγενιστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ».

Πλὴν ὅμως τῶν προσωπικοτήτων, ὑπάρχει ἡ «Κόπεκ», ἡ σημαντικὴ νεοχριστιανικὴ ὁργάνωσις τῶν νέων, αἱ ἀντιλήψεις τῶν μελῶν τῆς ὁποίας συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς: «Ἡ συγκινητικὴ δοξασία, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ δώσῃ τὴν τροφὴν εἰς ὅλους ὅσους φέρει εἰς τὸν κόσμον, εἶναι ἀκόμη εὐσεβὴς διαδεδομένη εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς θεολογικοὺς κύκλους. Πάντως, διὰ πολλοὺς ἄλλους ἐξ ἴσου φιλοθεόφοτους, ἀλλὰ περισσότερο ἐνημερωτέρους, ἡ δοξασία αὕτη δὲν εἶναι πλέον δυνατὴ. Καὶ κατὰ τὸ συνέδριον τοῦ 1924, μεγάλη μερὶς τῶν μελῶν τῆς ὁργάνωσός αὐτῆς ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ περιορισμοῦ τῶν γεννήσεων».

Ἀν ἀπὸ τῶν θεολογικῶν ἔλθωμεν εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον, βλέπομεν ὅτι εἰς ὅλα τὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην μελε-

τοῦν τὸ ζήτημα τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπάρχουν ἰσχυραὶ μειωτικαὶ ἀπολογιστικαὶ τὰς μαλθουσιανικὰς καὶ εὐγονιστικὰς θεωρίας. Ἐξαίρετον ἀποτελοῦν οἱ κομμουνιστὰι καὶ οἱ ἀναρχικοὶ μὴ ἀποδίδοντες, συμφώνως πρὸς τὴν μαρξικὴν διδασκαλίαν, σημασίαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πληθυσμοῦ, ἐν μέρει δέ, καὶ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οἱ σοσιαλισταί.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1925, εἰς γενομένην σχετικὴν ψηφοφορίαν, τὰ μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τὰ ἐννοῦντα τὸν περιορισμὸν τῶν γεννήσεων κατενέμοντο ὡς ἑξῆς: 20 σοσιαλισταί, 1 κομμουνιστὴς, 3 συνεργατικοί, 1 φιλελεύθερος, 9 συντηρητικοί. Ὁ δ' εὐγονιστὴς δόκιμος Σίλλερ συνώφισεν ὡς ἑξῆς τὴν θέσιν τῶν κομμάτων πρὸ τοῦ ζητήματος: Οἱ συντηρητικοὶ ὑποτάσσονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τοὺς μεγαλοβιομηχάνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν μέγα συμφέρον νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν ἀφθονίαν τῆς εὐθηνῆς ἐργασίας. Οἱ φιλελεύθεροι, ἂν καὶ μὴ διακείμενοι ἐχθρικῶς πρὸς τὸ εὐγονιστικὸν ἰδεώδες, δὲν διάκρινται εὐμενῶς πρὸς τὴν επιστήμην, ὑπείκοντες εἰς ἓνα ψευδοανθρωπισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐπανέσται τὰς κοινωνικὰς

ἐλαττωματικότητας. Τὸ δ' ἐργατικὸν κόμμα, ἀπὸ τὴν ἐπιδιώκῃ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἐκτῶν καὶ τῶν παρασίτων, ἐδέχθη τὸν περιορισμὸν τῆς παραγωγῆς ὡς μέσον ἀντιρροφῆς τῆς κοινωνικῆς ἀξίας τῶν προϋόντων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπιλέγει, δὲν θὰ μᾶς μείνῃ ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς ἐγκαταλείνωμεν διὰ νὰ σχηματίσωμεν νέον κόμμα εὐγονιστικῆς μεταρρυθμίσεως.

Κόμμα εὐγονιστικῆς μεταρρυθμίσεως! Ἄν οἱ ἐπίσημοι πολιτικοὶ ἐτήρησαν ἐπιφυλακτικότητα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν γυναικῶν τῶν, οἱ διανοούμενοι πολιτενόμενοι, πρωτοστατοῦντος τοῦ γνωστοτάτου οικονομολόγου Κέυνες, διακηρύσσοντες καθαρά, ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ πληθυσμοῦ ἠἀποτελέσῃ τὴν βασικὴν μέριμναν τῶν κυβερνήσεων εἰς προσεχῆς μέλλον. Ἡ ἰδρυσις δὲ κόμματος εὐγονιστῶν θὰ ἐσημείωνε, φυσικὰ, σταθμὸν εἰς τὴν ἐποχὴν μας, διότι ἡ δρᾶσις του, μὴ ὑπέκριντο εἰς συμφέροντα ὕλικα, οὔτε εἰς ἀνέφικτον ἰδεαλισμὸν, θὰ ἦτο καθαρῶς ἀνθρωπιστικὴ καὶ πρὸ παντὸς ρεαλιστικὴ.

IMAGO

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΛΕΜΑΝΣΩ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Κατὰ καιροὺς ἀπὸ τοὺς λήθητας αὐτοὺς τοῦ ἰδεώδους καὶ τῆς ταπεινῆς ὀχλαγωγίας, ὅπου ὅλοι αἱ μάγισσαι εἶχον συνεισφέρει τὰς μαγγανείας των, ἓνας ἄνθρωπος ἐπρόβαλλε διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ἐνεργητικότητας ἀνωτέρας τοῦ καιροῦ του, ἀνωτέρας τῶν ἰδίων δυνάμεων του καὶ νὰ σηματοδότησῃ τὴν πόλιν με μίαν σφραγίδα τῆς διαβάσεώς του. Εἰς τοὺς ἀτέλειονας ἀγῶνας διὰ τὴν ἡγεμονίαν, αἱ Θῆβαι ἀνεγνώριζαν ἐαυτὰς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐπαμεινώνδα, ἡ Σπάρτη τοῦ Λυσάνδρου, αἱ Ἀθῆναι τοῦ Περικλέους. Δι' αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὴν τραγικὴν ὥραν καθ' ἣν αἱ ὑπέρταται βλέψεις τῆς προκείται νὰ ἐκπνεύσουν λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τῆς ἐνεργείας, ὁ ἄνθρωπος τῆς Εἰσαρκμένης συναντᾶται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Δημοσθένους, ὁ ὁποῖος ἠθοάνθη, ἔζησεν, ἠθέλησε τὴν Ἑλλάδα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον Ἑλληνα καὶ θὰ τὴν ἔσωζεν, ἂν καὶ αὐτὴ συγκρατεῖτο νὰ σωθῇ. Εἰς τὴν Ρώμην, βοαδύτερον, ἐπαναλήφει πειθαρχίας θελήσεων—τὰς ὁποίας διεδέχθησαν τόσαι καταπτώσεις καὶ νέα ἀπαρχαί!

Τὸ γινώσκον αὐτὸ τοῦ ὑπερέτερου παλμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς ιδέας, ὑπῆρξεν ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐχαρκτηρίσεν τὸν Δημοσθένη καὶ τὸ ὁποῖον, φέρον αὐτὸν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀνικτόρους συμπολίτας του, ἐπεσφράγισε τὴν τραγωδίαν τῆς εἰσαρκμένης του. Ὅλη ἡ βαθεῖα ζωὴ του, πηγὴ τῆς δημοσίας δρᾶσεώς του, ὑπῆρξε συνεχῆς ἀντίδρασις ἐναντίον τῶν ἐνοικτιωδῶν διαθέσεων τῶν συμπολιτῶν του. Ἡγρῶνται αὐτὸς, ἔταν ἐκεῖνοι, διὰ νὰ λησμονήσουν ἐαυτοὺς εἰς τὰς ἐορτάς, εἰς τὰ θέατρα, ἐληρμόνων τὸν παραδοκοῦντα ἐχθρόν. Ἡγρῶνται, κατήγγελλε τὴν ἀμεριμνησίαν των, τοὺς ἐμέμψιστο διότι συνεδάζον τόσους ὥραίους λόγους πρὸς τόσας παραλείψεις—πάντοτε ἔτοιμοι νὰ ἐπαραπανδοῦν ἐπὶ τῆς ὑποθετικῆς πρὸςπαθείας τῆς ἐπαύριον διὰ νὰ παραμελήσουν τὴν ἐπείγουσαν σήμερον πρᾶξιν. Ἐπρεπε νὰ παντῇ εἰς τὸν Αἰσχίνην, πάντοτε εἰσιμολόγον, εἰς τὸν Φωκίωνα, ἀνηλεῆ φιλοσκόμματα, εἰς τὸν Εὐθόλον, τίμιον ἀσπὸν γλιδοβίαιον καὶ ἀδύνατον καί, δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, χαίροντα γενικῆς ἐκτιμήσεως, εἰς τὸν Δημάδη, ἀσυγκρίτου ρητορικῆς

ὁρμῆς, εἰς τὸν εὐστοφον Φιλοκράτη, καὶ ἂν, κατὰ τύχην, ὁ δυνατὸς ρήτωρ ἀπέσπαι τὴν ψῆφον σήμερον, αὐτοὺς ἐπρεπε νὰ ἐξαρχίσῃ. Ἄν ἐκέρδιζε τὴν ὑπόθεσιν, τὴν ἔχανεν, ἂν τὸ ψήφισμα δὲν ἐτίθετο ἀμέσως εἰς ἐφαρμογὴν καί, δι' αὐτό, ποῖος ἄλλος ἐπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ ἀπὸ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπιτύχει τὴν ἐγκρισίν του; Τότε ἦρχετο ἡ σειρά τῆς ἐκτελέσεως με ὅλας τὰς περιπλοκάς, ὅλας τὰς περιστροφάς τῆς, ἐν μέσῳ ὧν τῶν ἀντιστάσεων, ἐξ ἀπαθείας ἢ ἐκ κακῆς θελήσεως, συγκρίσεις συνδυασμένων, λόγῳ τῆς συναλλαγῆς, πρὸς τὰς μηχανορραφίας ἐνὸς ἐχθροῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ τέχνη συνίστατο εἰς τὴν συνένωσιν ὧν τῶν πανουργιῶν τῆς εἰρήνης πρὸς ὧν τοὺς αἰφνιδισμοὺς τῶν ὅλων. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἀγῶνος πέχον τῶν τελευταίων, ὁ Δημοσθένης εὐρίσκει πανταχοῦ, βλέπει τὰ πάντα, μεριμνᾷ δι' ὅλα, διεκδύει ὅλα, ἐκτὸς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅπου δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν στρατηγῶν, πρὸ πάντων δὲν ὁ καλύτερος ἐξ αὐτῶν δὲν ἔπαυσε νὰ κηρύσσει τὴν ἄνευ ὅρων παράδοσιν.

Ποῖν ἀκόμη ὁ Φίλιππος ἀρχίσῃ νὰ ἐκδηλοῖ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων του, ὁ Δημοσθένης, ὁ ὁποῖος ἤδη οὐρεῖται νὰ συγκριθῇ τὰς ἐλληνικὰς δυνάμεις ἐναντίον τοῦ ἀναμενομένου εἰσβολέως, ἐμποδίζει τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐπιχειρήσουν μίαν παράφρο-

να ἐκστρατεῖαν ἐναντίον τῶν Περσῶν, ἡ ὁποία θὰ παρέδιδε τὰς Ἀθῆνας εἰς τὸν πρῶτον κατακτητὴν. Εἰς τὰς λυσώδεις ἐξιδας τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῶν Θηβαίων διὰ τὴν κατοχὴν τῆς Μεγαλοπόλεως, πρωτευούσης τῆς Ἀρκαδίας, ὅχι μόνον ἀρνεῖται νὰ ταχθῇ ἐναντίον τῶν Θηβαίων, σκεπτόμενος δὲ καί ποῖαν ἡμέραν θὰ τοὺς χρειασθῇ, ἀλλὰ διατηρεῖ, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὴν συμμαχίαν μετὰ τῆς Σπάρτης, τὴν αιωνίαν ἐχθρῶς. Τὸ συμπέρασμα τοῦ εἶναι ἀρκετὰ σαφές: Ἄν ἡ ἀφίενε ποτε τὸν ἄσθεν ἢ εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ἰσχυροῦ. Καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Ροδίων: Ἐκπλήττομαι, διότι οὐδεὶς ἐξ ὧν λαμβάνει ὅτι ὅσον, ἢ Χίος, ἢ Μυτιλήνη, ἢ Ρόδος καὶ ὅλη ὁ σχεδὸν ἢ Ἑλλὰς κύψουν ὑπὸ τὸν ζυγόν, καὶ ἡ ἰδική μας κυβερνήσις εὐρίσκειται ἐν κινδύνῳ. Ἡ γλώσσα αὐτὴ εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον σημαντικὴ, ὅσον ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ Φιλίππου εὐρίσκετο μόνον εἰς τὰς ἀρχάς τῆς. Ὁ πρῶτος Φίλιππος ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ ἐνὸς μόλις ἔτους, καὶ διεφαίνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὁ σκοπὸς τοῦ Δημοσθένους νὰ συνασπίσῃ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἡθικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἡγεμονίαν τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς.

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΙ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΚΑΙ Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΑΥΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Γεωργ. Χατζόπουλος, Σπύρος Τσιτσάρας, Ζαχαρίας Σακαλῆς, Ν. Κομπότης, Ν. Λουριώτης, Σίμος Ἀναστασίου, Μήτρος Δελιγεωργόπουλος, Γεράσιμος Ἰγγλέσης, Π. Βανδραμῆς, Π. Μετράσιμος, Ἰγγλέσης, Π. Βανδραμῆς, Π. Μετράσιμος, Παν. Γουλμῆς, Μήτσος Φραγκόπουλος, Παν. Βασιλάκης, Θεόφιλος Γεωργίου, Γεωργ. Ρηφτσός, Παν. Ραφτάκης, Μήτσος Τσιγγινίος, Ἀντ. Κανναβός, Νικόλ. Κομίσκαλης, Θανάσης Μπουγαίτης, Ἀναγν. Ἰορδάνου, Δημ. Καραγιαννόπουλος.

Πολεμικοί: Φωτομάρας Νότης, Μπότσαρης, Κίτσος Τζαβέλλας, Διαμαντῆς Ζέρβας, Γεωργ. Κίτσος, Λάμπρος Βείκος, Νικόλαος Στουρνάρας, Ἀλέξιος Βλαχόπουλος, Θεόδ. Γρίβας, Σπύρος Εὐδης, Δημ. Βλαχόπουλος, Ἀδὰμ. Δούκας, Σπύρος Κοντογιάννης, Δημ. Μακρῆς, Ἀνδρέας Ἰσκού, Γιάννης Στάικος, Ἀποστόλης Λουδογιῆς

(Σ. Σ. Κουσουρῆς;) Φώτος Μπόμπορης, Βασίλειος Χατζάκης, Κώστας Οἰκονόμου, Κων. Βλαχόπουλος, Βασίλειος Σουρπίσιος, Κων. Παλατιῆς, Δημ. Τσέλιος, Δημ. Σερεμάννης, Γεωργ. Σαγιάννης, Γαλιάνης Μεγαπάνος, Ἀναγ. Κανναβός, Δημ. Σόφας, Δημ. Γεροθανάσης, Ἀνασ. Δημοσάκης, Ἀλέξ. Α. Οἰκονόμου, Γιώτης Καραπόδης, Πέτρος Φαραμάκης, Γεωργ. Π. Παπαλάκης, Κων. Βέρης, Στάθης Κόπελος, Ἰω. Κουτσόπουλος, Ἀνδ. Παμιδίου, Βασίλειος Μπαρλάς, Γιάννης Καραπάνου, Γιάννης Τσιτσώνης, Γιάννης Καραπάνου.

Ἡ πρότασις αὕτη ἐγέννησε σάλον καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι κύκλους τῶν Γάλλων φιλελλήνων καὶ εἰς τοὺς ἐν Παρισίοις φιλελληνικοὺς συλλόγους καὶ σφοδρὰ ἐξεδηλώθησαν ἀντιζηλίαι καὶ ἐνεργεῖαι κατεβλήθησαν ἐκ μέρους τῶν συλλόγων τούτων περὶ ἀναρρήσεως Γάλλου, ἐκ

τοῦ οἴκου Ὁρλεάν, εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτε ὁ μεταφέρων τὰ ψηφίσματα εἰς Λονδὶνον Δημ. Μιαούλης ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Κάνιγγος, οὕτε ἡ ἐπίσημος ἀγγλικὴ πολιτικὴ μετεβλήθη ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐμφανεστερον. Ἐπῆλθεν, ἄλλως, μετ' ὀλίγον καὶ ὁ θάνατος τοῦ φιλέλληρος Κάνιγγος. Ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον δάνειον ἐκαλύπτετο ἐν Λονδίῳ καὶ δύο φρεγάται καὶ τὸ ἀντιόπλιον «Καρτερία» ἐναυπηγοῦντο καὶ ἐξωπλίζοντο ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἐν Πετρούπολει ἤγειραν φρεγάτας μεγάλας ὑποψίας αἱ πολιτικαὶ αὐταὶ ἐνέργειαι ἐν Ἑλλάδι, θεωρούμεναι ὡς γινόμεναι ὑποκινήσει τῆς Ἀγγλίας, σκοπούσης νὰ δημιουργήσῃ Ἀγγλικὸν προπύργιον ἐν Ἀνατολῇ. Τὰ ψηφίσματα ἐκεῖνα ἐθεωρήθησαν τότε ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων προδοτικὰ, καὶ ὅτι ἐθαράθρωσαν τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα, ἀντὶ νὰ βελτιώσωσιν αὐτό.

Οὐχ ἦττον, καὶ αἱ δύο μάλλον ὑποβλεπόμεναι εἰς τὰ Ἀνατολικά πράγματα Δυνάμεις Ρωσσία καὶ Ἀγγλίαν, καὶ ἡ ἐπαυφοτερίζουσα Γαλλία, ἀφ' ἑνὸς καταρτίζουσα τὸν Αἰγυπτιακὸν στρατὸν καὶ ναυτικόν, ἀφ' ἑτέρου ἐνθαρρύνουσα τοὺς Ἑλληνας εἰς ἄμυναν, ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι σοβαρώτερα μέτρα περὶ τῶν ἑλληνοτουρκικῶν πραγμάτων.

Ὁ θάνατος μάλιστα τοῦ φιλερηνικοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρου καὶ ἡ ἀνάρρησις τοῦ ἀποφασιστικοῦ Νικολάου ἐγέννησε τὸν φόβον εἰς τὰς δύο Δυτικὰς Δυνάμεις, μὴ ἡ Ρωσσία ἐπέσπευδε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος διὰ πολέμου.

Ὅτε ὁ τουρκικὸς στόλος ἔφυγε τὸν Ἰούλιον ἐκ Μεσολογγίου, ἐπλευσε κατ' εὐθείαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς παρεσκευάζε νέαν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀπέπλευσε καὶ ὁ ὀργανωθεὶς ὑπὸ τῶν Γάλλων στρατηγῶν Βογιέρ καὶ Λιδρόν, δι' 145 πλοίων τῇ 5—6—7 Ὀκτωβρίου, ἐκ δεκασιγλῶν ἀνδρῶν καὶ μετὰ πολλῶν τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων. Ἡ δὲ ἔλευσις τῆς νέας ταύτης δυνάμεως ἐνεθάρρυνε τὸν Ἰμβράημ, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου. Ἀφῆσας δὲ ἱκανὴν φρουράν ἐν Τριπολιτσᾷ καὶ ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις, ἔστειλε στρατεύματα καὶ τὸ πυροβολικόν, ὑπὸ τὴν συνοδείαν τοῦ στόλου, εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου ἔφθασαν, τὴν 6 Νοεμβρίου. Αὐτὸς δὲ διέσχισε τὴν Δυτ. Πελοπόννησον, ἀφ' οὗ καθ' ὁδόν, ἐν νησίδι τῆς Λίνης Ἀγουλνίτης, ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ, μετ' ἀπωλειῶν ἐκατέρωθεν σοβαρῶν, ἔφθασε δὲ τὴν 17 παρὰ τὸ Ρίον, ὅπου καὶ κατεσχένησαν, αὐτὸς δὲ διεπεραιώθη εἰς Ναύπακτον, πρὸς συνάντησιν τοῦ Κακητάμπασα καὶ τοῦ Κιουταγῆ. Μετὰ 7 δὲ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐμφάνισως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἔξωθεν τοῦ Μεσολογγίου ἐφάνη καὶ ὁ

ἑλλην. στόλος, ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἐπὶ τοῦ «Θεμιστοκλέους». Ἀλλ' ἐνῶ τὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα ἦσαν 90, ἐν οἷς πολλὰ φρεγάται καὶ κορβέτται, τὰ ἑλληνικὰ ἦσαν 2 τρικάταρτα καὶ 25 βροίκια καὶ γολέτται. Ἀλλ' ἂν καὶ τὸσον δυσανάλογος ὁ ἀριθμὸς, τὰ ἑλληνικὰ ὤρμησαν, τὴν 13 Νοεμβρίου, ἐπὶ τὰ ὀθωμανικὰ, πλέοντα ὑπὸ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Πάπα, καὶ ἐναυμάχησαν. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην ἔσπασεν ἐν τῶν κανονίων τοῦ «Θεμιστοκλέους» καὶ ἐπλήγησε καὶ ἐσχότωσεν 11 ναῦτας. Τὴν δ' ἐφεξῆς νύκτα ἐκάθισε τὸ πλοῖον τοῦ Ζάχα, ἀλλ' ἀνεσύρθη διὰ τῶν λέμβων. Ἐπανελήφθη ἡ ναυμαχία τὴν ἐπαύριον, καθ' ἣν ὁ Μπούτης ἴθυσε τὸ πυροπολικόν του εἰς τινα κορβέτταν, ἀλλὰ, πρὶν τὸ ἀνάψῃ, οἱ ἐχθροὶ κατέρριψαν τὰ κατάρτια των. Ὁ δὲ Μιαούλης, ἀφοῦ ἔστειλε καὶ μετεκόμισεν εἰς Κάλανον τοὺς καταφυγόντας εἰς Πλομοῦτσι Πελοποννησίους, ἠγόρασε διὰ συνείσφορᾶς τροφᾶς, ἃς ἠγωνίζετο ἐπὶ ἡμέρας νὰ εἰσαγάγῃ εἰς Μεσολόγγιον. Τὴν δὲ 20 εἰσεβιβάσθησαν αἱ ἀγορασθεῖσαι τροφαὶ εἰς Μεσολόγγιον ἐπὶ τῶν λέμβων διαφόρων πλοίων, διὰ τοῦ Πεταλά. Τὸ πρωὶ τῆς 21ης ἔπλεον τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα παρὰ τὰ νησίδα τοῦ Δραγαμέστου. Εὐρὼν ὁ ἐχθρὸς καλὸν ἄνεμον, ἐπέπλευσε μετὰ μεσημβρίαν, προπορευομένων τῶν πυροπολικῶν του· ἤρχισεν ἡ ναυμαχία· ἡ θέσις ἦτο στενὴ καὶ διάφορα πλοῖα ἑλληνικὰ ἠναγκάσθησαν νὰ διαπλεύσωσι τὰ νησίδα εἰς ἀντιπαράταξιν. Ἐν δὲ τῶν ἐχθρικών πυροπολικῶν ἔπλεον ἐπὶ τὰ πλοῖα τοῦ Λαλεχοῦ· ἔτρεξαν αἱ λέμβοι τῶν ἑλληνικῶν εἰς ἄλωσιν τοῦ πυροπολικῶ· οἱ δεῖλοι ναῦται του τὸ ἐγκατέλιπον, ἐμβάντες εἰς λέμβον, καὶ ἔπλεον εἰς τι νησίδιον· ὁ ἐχθρὸς δὲ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ πυροπολικῶ του, ἀπεμακρύνθη. Ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ ἐσχοτώθησαν 2 πλοίαρχοι τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐπλήγηθησαν δὲ διάφοροι ναῦται Ἑλληνες καὶ ὁ πλοίαρχος Λάζαρος Πινόπτης. Τὴν 23 εἰσεβιβάσθησαν πάλιν ὅλαι αἱ τροφαὶ εἰς Μεσολόγγιον διὰ τοῦ Πεταλά. Τὴν δὲ 25 ὁ Μιαούλης, μαθὼν ὅτι πολλοὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Γαστούνης, θέλοντες νὰ περάσωσιν εἰς Ζάκυνθον, ἐκινδύνευον νὰ αἰχμαλωτισθῶσιν, ἔστειλε τὰς λέμβους καὶ ἔσωσε πολλούς. Ἐν ταῦτοις οὐτε τροφᾶς, οὐτε πολεμοφόδια ἡ ὑδραϊκὴ αὕτη μοῖρα, διὰ τὰς ἐπικρατούσας κακοκαιρίας, ἐλάμβανεν, ἂν καὶ ἐν καιρῷ ἐξ Ὑδρας ἐστάλησαν· οὐδὲ τὰ τῶν Σπετσῶν πλοῖα, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἐφαίνοντο, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Μιαούλης νὰ ἐπαναπλεύσῃ εἰς τὰ ἴδια καὶ ν' ἀφήσῃ τὸ Μεσολόγγιον ὑπὸ σπενώτατον ἀποκλεισμόν. Μετ' ὀλίγου δὲ ἡμέρας ἀπέπλευσεν εἰς τὰ ἴδια καὶ ἡ ἐν Πάτραις ὑπὸ τὸν Καπετάμπασαν ἀλγερινὴ μοῖρα.

ΞΕΝ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Γραφεῖα Φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. ἀριθ. 2-73

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Giment artificiel Portland) ἀνταποκρινόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους ἐπισήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν δι' ἔργα ἐκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, πλακοποιία, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις ὁδῶν, κατασκευὴ πλινθῶν (τούβλων) καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κύνλων». Εἰδικὴ κονία, κατάλληλος διὰ τὴν παρασκευὴν ὑδραυλικῶν ἀμμοκονιμάτων διὰ συνήθεις λιθοδομὰς ἢ πλινθοδομὰς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλεῖστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιμάτα ἐξ ἀσβέστου.

Πολὺ ταχύτερα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἀντοχή, ὅθεν: Ταχύτης ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τοίχων, ἤτοι: Κέρδος εἰς χρήσιμον ὥρον καὶ οἰκονομία εἰς ἐργατικά καὶ ὄγκον λιθοδομῆς.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: "ΟΙΝΟΒΟΤΡΥΣ,"

Ἑταιρικὸν κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρ. 10.000.000.—

Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 » 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ & ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐᾳ, Πάρῳ, Κύμῃ, Βελίᾳ, Γαστούνῃ, Βραχαιῶ, Λευκάδι, Σάμῳ, Ἀλιβερίῳ, Μαργοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΟΙΝΟΙ: Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκοί, Μοσχάτοι.
ΟΙΝΟΠ. ΚΑΘΑΡΟΝ διὰ ποτοποιῶν καὶ μετουσιωμένων διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν.
ΟΙΝΟΙ Εἰς ΦΙΑΛΑΣ: Ἐπιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.
ΒΕΡΜΟΥΤ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).
ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΟΙΝΟΥ: Μεγάλῃ παρακαταθήκῃ παλαιῶν ἀποσταγμάτων οἴνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοποιείου.
ΚΟΝΙΑΚ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποσταγματος.

ΕΑΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1926

ΑΓΓΛΙΚΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΑ ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΦΙΝΤΕΞ

ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΦΗΜΗΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΕΝΤΛ & ΡΙΒΕΤΤ ΛΙΜΙΤΕΔ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ ΧΟΥΔΕΡΣΦΙΛΔ & ΣΚΩΤΙΑΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Μέγαρον Έφesiaς ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ

Ευρίσκονται επίσης εις τούς καλυτέρους έμπορορρά-
πτας τής πρωτευούσης καί τών επαρχιών.

Ειδική υπηρεσία αποστέλλει δείγματα τῷ αιτούντι.

Παραγγελίαι δεκταί οίασδήποτε ποσότητος αποστελλό-
μεναι ή εξ Αθηνών ή εκ Λονδίνου.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΦΙΝΤΕΞ (ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ)

Έγγνώμεθα υπευθύνως ότι τὰ υπό τὸ κατατεθὲν
σημα **ΦΙΝΤΕΞ** κασμήρια, προϊόντα τῶν ἐν Huddersfield
(Ἀγγλίας) ἐργοστασίων μας εἶναι κατασκευασμένα ἀπὸ
τὰ ἐκλεκτότερα ὑπάρχοντα ὕλικά καὶ ἐπεξεργασμένα μετὰ
τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἐπιμελείας καὶ τελειότητος.

Όλα τὰ ὑφάσματά μας τὰ φέροντα εἰς τὰ ἄκρα κεντη-
μένον τὸ σημα **ΦΙΝΤΕΞ** εἶναι τελείως ἡγγυημένα εἰς τοὺς
ἀγοραστὰς τόσον διὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρωματισμοῦ τῶν,
τὴν ἀπαλότητα τῆς ἀφῆς, καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν ἀντο-
χὴν ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀμεμπτον τεχνικὴν τῶν ἐκτέλεσιν.

PENDLE & RIVETT LTD